

סיכום דיון

מסמך זה מהווה את תמצית הדיונים של "פורום שווי הוגן" מתוך מטרה לשתף את הקהל הרחב בעיקרי הדברים. בקריאת המסמך יש להביא בחשבון שמדובר בתמצית הדיון ולא בפרוטוקול מלא. בהתאם למדיניות הפורום, הדברים מובאים שלא בהכרח בציון שמות כל הדוברים. יודגש כי הדברים מייצגים את עמדותיהם האישיות והמקצועיות של חברי הפורום ואינם מייצגים בהכרח את העמדות הרשמיות של הגופים אליהם הם משתייכים.

תאריך המפגש: 13/11/2023

נושא המפגש: "השלכות המלחמה על דוחות הרבעון השלישי: תיאום ציפיות אל מול הרגולציה"

קישור לחומר הרקע למפגש: [לחץ כאן](#)

קישור לרשימת המשתתפים: [לחץ כאן](#)

צוות מקצועי: אמיר אטיאס, טל אטיאה

שלומי שוב

בוקר טוב (עד כמה שניתן להשתמש במילה הזאת בימים אלה), יום אחרי השבת השחורה היינו אמורים לפרסם את לוח המפגשים שנתי של הפורום וגם נושא למפגש הראשון של השנה עליו עבדנו בקיץ, כמו בכל שנה, אבל הכל התהפך ואנחנו נמצאים בימים אחרים לגמרי. עד כמה שזה לא פשוט, ננסה להיות "קרים" ולהתמקד בהשלכות המלחמה על הדוחות הכספיים לרבעון השלישי.

בהתייחס לאירוע הקשה שאנו חווים, אז מבחינה חשבונאית מדובר באירוע מובהק שאינו מחייב התאמה – כי התרחש לאחר תום הרבעון – 7.10. זה אומר שיש לנטרל את ההשפעות של המלחמה לגבי כל מה שקשור להכרה ומדידה בדוחות – לרבות כל נושא האומדנים, ובפרט אומדן שווי הוגן, ירידות ערך – בין אם מדובר במלאי ובין אם מדובר ברכוש קבוע ומוניטין, הפרשות וכיוצ"ב. כלומר מעריך שווי לרבות שמאי שמבצע כעת הערכה לגבי 30.9 נדרש להתעלם מהמידע הרב לגבי הפריט המוערך שזרם אליו בחודש האחרון בעקבות המלחמה. לא טריויאלי אבל אלו כללי החשבונאות. אותו כני"ל לגבי ההפרשה להפסדי אשראי חזויים בגין נכסי חוב – הפרשה כזאת צריכה להתעלם מהמידע השלילי שמגיע בעקבות המלחמה, כאילו נערכה ב- 30.9. הרי סביר להניח שאז הסבירות למלחמה הייתה אפסית לא? אבל כאן הולך להיות עיוות מאד מוזר בשוק ההון הישראלי – המפקח על הבנקים הוציא לבנקים מכתב ב- 9.10 (ממש סמוך לאחר תחילת המלחמה) לפיו הוא מבקש מהם לכלול את השפעות המלחמה כבר ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי חזויים של הרבעון השלישי. זה כמובן טיפול חשבונאי שעומד בסתירה לכללי החשבונאות

המקובלים – ובין היתר גם לטיפול החשבונאי בהפרשה להפסדי אשראי לגופי אשראי חוץ בנקאיים שלא כפופים לפיקוח.

לצערי, אנחנו רגילים על פני השנים למצב דברים בו הפיקוח על הבנקים מכפיף את החשבונאות לדרישות היציבות ודיברנו על זה בעבר רבות, שראוי להפריד בין קביעת כללי חשבונאות לבין התפקיד של שמירת היציבות. אין לזה מקבילה כיום בעולם המערבי והרי לנו עוד דוגמה מיני רבות לכך. כללי חשבונאות צריכים להיקבע על ידי גופי התקינה העולמיים. רק בשביל ההמחשה, תחשבו רגע על הדוחות של כלל ביטוח שמאחדת את מקס שכפופה להוראות הפיקוח. אם יש הלוואה זהה שנתנה כלל ביטוח והלוואה זהה באותו מועד בדיוק שנתנה מקס הרי שבאותם דוחות מאוחדים הפרשה אחת לא תכלול את השפעות המלחמה והשנייה כן תכלול.

להבדיל מכך שלגבי כללי הכרה ומדידה מדובר באירוע שלא מחייב התאמה, צריך לזכור שהנחת העסק חי היא חריגה בכל הנושא של אירועים חייבי התאמה ולכן בכל מה שנוגע לעסק חי (ועסק חי לייט שמקובל בישראל) יש להביא בחשבון את המלחמה וכל המידע שנצבר לאחר תאריך המאזן ועד לפרסום הדוחות. רשות נייע נתנה ארכה מאד משמעותית של חודש בפרסום דוחות הרבעון – לאור חוסר כוח אדם במחלקות הכספים, אבל אני מעריך שהרוב המוחלט של החברות ידווחו על הדוחות עד סוף החודש ולא ינצלו את הארכה. זה נובע מזה שחשוב לכולם לשדר עסקים כרגיל, גם כלפי משקיעים בחול, ואולי יכול להיות כאן גם עוד שיקול נסתר ברוח הדיון שלנו היום - במידה מסוימת ככל שמחכים סביר להניח שתהיה ציפייה לגילוי כמותי וברור יותר על ההשפעות. הרי לכאורה תחשבו שהיינו מזיזים הכל בשבועיים – כלומר, מספיק הרבעון היה מסתיים באמצע אוקטובר והיינו מדווחים עליו באמצע דצמבר – הכל היה כבר צריך להיכנס לתוך המדידה.

יש כאן שאלה מאד משמעותית לגבי הנושא של רמת הגילוי על השלכות המלחמה בדוחות הקרובים. בשבוע שעבר פרסמה הרשות דגשים לתאגידים על נושא הגילוי, תוך התייחסות יחסית מפורטת לציפיות לגבי דוחות הרבעון השלישי ואני חייב להגיד לכם שהניסוח יחסית קשוח – הרשות מצפה לא רק למידע איכותי אלא גם למידע כמותי ככל שהדבר מעשי. וכאן נכנסת הפרשנות של המונח "מעשי" כאשר הרשות מעודדת מתן הערכה למידע כזה ולגישתה זה מצב עדיף על אי מתן מידע תוך שימוש בהגנה על מידע עתידי שקיימת בחוק נייע. אגב, ממה שאני זוכר ההגנה המשפטית לא חלה גם על הדוחות הכספיים אלא רק על יתר הדיווחים ויתר חלקי הדוח התקופתי – ככל שזה נכון זה אומר שזה בכל מקרה לא יהיה רלבנטי לגילוי בדוחות הכספיים.

מצד שני – לכאורה יש היגיון במידע כמותי הרי אחרת המשקיעים יצרכו לחכות עד מרץ 2024 (אם לא תהיה דחיה גם של הדוחות השנתיים) שזה ארבע חודשים נוספים לפחות למידע כזה. אני מניח שלגבי נזקים ישירים כמו פגיעה פיזית במלאי או במפעל, או כאשר מדובר בנתונים שנגזרים משוק ההון, צריך

לבצע כימות וכנ"ל לגבי השינוי בהפרשה להפסדי אשראי חזויים (לראיה הטיפול בבנקים גם אם הוא לא נכון), אבל השאלה הגדולה היא לגבי ההשפעה הכמותית של הנזקים העקיפים.

שימו לב שבחוזר של רשות שוק ההון לגופים המוסדיים שפורסם בשבוע הדרישה היא לגילוי כמותי לשינויים בשוק ההון על תיק הנוסטרו ועל תיק נכסי העמיתים ודמי הניהול ככל שהמידע מהותי, כאשר לגבי חברות הביטוח לגבי השפעת השינויים בעקום הריבית ובפרמיית אי הנזילות הדרישה היא בעיקר לגילוי איכותני. אגב, ראינו את זה גם בקורונה ההשפעות על חברות הביטוח עובדות לפעמים בכיוון ההפוך, אז נכון שצד הנכסים עלול להיפגע אבל שער החליפין של הדולר עלה וזה יכול לצמצם כי לא כל ההשקעות בחול מגודרות, מצד שני עליה בעקום הריבית מקטינה את ההתחייבויות. אבל זה כמובן הרבה יותר מורכב מזה ויתכן שניכנס לזה בהמשך הדיון ככל שיתיר לנו הזמן. ההשלכות על הענפים נוגעות גם לפגיעה בפעילות כתוצאה מקיטון בהכנסות וגם לפגיעה בפעילות כתוצאה מבעיית כוח אדם. הענף של הנדלן היזמי למשל יכול להיפגע גם וגם. אין ספק שיש ענפים שמושפעים יותר – וראינו את אזהרת הרווח שפרסמה אל על לפני כמה ימים כבר לדוחות הרבעון הראשון של 2024.

סוגיה משפטית נוספת שיש לה השלכות על הטיפול החשבונאי ולכם גם על הגילוי בדוחות הרבעון השלישי, היא שאלת המלחמה ככוח עליון. עד כמה למשל דחיה של מסירת דירות אצל קבלנים יזמיים תחשב כהפרשה ותדרוש תשלום פיצוי. או כשאנחנו מדברים על חברות קמעונאיות מצד אחד ועל חברות נדלן מניב מצד שני, עד כמה ויתורים יחשבו כתיקון חוזה שזה מצריך טיפול חשבונאי מורכב יחסית ופריסה או עד כמה הם יטופלו בשוטף.

מזכיר לכם שבקורונה זאת הייתה בעיה עולמית והייתה לנו דרך להתחמק מזה בעקבות הקלה חשבונאית שפורסמה ב- IFRS ואפשרה לא לטפל בכך כתיקון חוזה. ואם עושים הקבלה לקורונה, נקודה אחרונה לסיום - בקורונה היה מקובל ויהיה מעניין להסתכל עליה בדוחות הקרובים, היא הפניית תשומת לב לאי ודאות כללית – אני לא כל כך מבין את הבסיס החשבונאי שלה – הרי לא מדובר במישור של עסק חי וגם לא בהשלכות על מדידה ספציפית בדוחות – כמו אי ודאות בגין תביעות וכיוצא בזה – זה מעין דיסקליימר כללי שיחסיית לדעתי אין לו הרבה עלות – ובהחלט יתכן שנראה את זה בקרוב. תמיד יש את החשש מאלה שיתפסו טרמפ על המצב אתם יודעים. אגב הנייר של רשות ניע נותן לזה גושפנקא. נשמח לשמוע את נציגי החברות מהענפים השונים שנמצאים כאן היום בדיון לגבי העניינים האלה וגם כמובן לעשות תיאום ציפיות מול רשות ניירות ערך – הרי בסופו של דבר כמו בעניינים אחרים בחיים כולם רוצים להיצמד ל"מדד הייחוס" הענפי שלהם.. הרי זה הכי פחות לקחת סיכונים. כמו נרצה לדבר על ההשלכות לגבי הערכות השווי ושמאויות של הרבעון הרביעי שכבר יושפעו מן הסתם מהמלחמה. מניח שאמיר יתייחס, אחרי אמיר נשמע את אילן ציוני מרשות ניירות ערך ואת נציגי החברות מענפים השונים וננהל את הדיון.

אמיר ברנע

שלום לכולם, בחנו את הוראות הגילוי שהכינו רשות ניירות ערך ורשות שוק ההון, שמסתמכים על IAS10- דיווחים אחרי המאזן ועל תקנה 36 לגילוי מידי, כדי להבין את עמדת הרשויות לגבי הגילוי של השפעות המלחמה בדוחות הרבעון השלישי. לצערי, דווקא הקריאה של ההוראות האלה מעוררת שאלות שאני מפנה לעורכי הדין והחשבונאים לגבי מימוש חובת גילוי נאות בחברות ציבוריות. שאלה ראשונה- מתי דיווח מידי ומתי הערה בדוחות כשמדובר על אירוע שחל אחרי המועד של הדוחות, הרי הדוחות מתוארכים לשלושים בספטמבר, והאירוע חל באוקטובר. אם זה אירוע בודד ומתייחס רק לחברה ספציפית אין ויכוח שמתכונת הדיווח היא דיווח מידי. למדווח חל אירוע כזה ואחר, והשפעתו על החברה היא כזו או אחרת. אבל אם האירוע מאקרו, נניח שחל שינוי חד בריבית, או נניח שחל שינוי חד במחירי ניירות ערך. האם זה דיווח מידי? או אולי הדיווח ידחה לדיווח השנתי הקרוב או לדיווח התקופתי הקרוב? או אולי בכלל אין צורך לדווח על אירוע מאקרו? הלא החברות מדווחות על רגישות שלהן למשתני מאקרו- משתני ריבית, משתני שוק ההון ולכן אנליסט יכול להקיש על ההשפעה של שינויי מאקרו על החברה הספציפית דרך הדיווחים האלה. כלומר, מה מאפיין את המלחמה יחסית לשינוי חד במשתני מאקרו? נניח ריבית או מחירי שוק ההון, שהם כשלעצמם נובעים משינויים כלכליים בסיסיים, מה מייחד אירוע זה ומדוע הוא מחייב מתכונת דיווח שונה מהמקובל בדיווח מידי ואינו דוחה את הדיווח לדיווח הקרוב או לדיווח השנתי או התקופתי הבא?

שאלה שניה - היו חברות שהנפיקו נניח הפניקס, וכלל שמתכוונת להנפיק. החברות האלו מדווחות על השפעת המלחמה על הדוחות שלהם והשאלה היא מדוע ההנפקה רלוונטית? כלומר אם האינפורמציה היא חשובה לצורך הערכת שווי החברה ויכולת הפירעון שלה אז מדוע היא מוגבלת רק לחברות שבמקרה הנפיקו. כלומר, אם יש דרישת דיווח מיידי מחברות שהנפיקו מדוע היא לא חלה גם על חברות שלא הנפיקו?

שאלה שלישית - מה מביא לדחיית הדיווח כהערה למועד פרסום הדעת? האם מורכבות האירוע? האם העובדה שיש לו הרבה מאוד פנים וההשפעות שונות- גם ריאליות, גם פיננסיות? כלומר האם זאת הנקודה? הלוא רשות ניירות ערך עצמה מדברת על השפעה דיפרנציאלית של האירוע הזה על הסקטורים במשק. מי שראה את הדוח של הרשות, יש שם התייחסות ענפית ספציפית כאשר ההנחה היא שעל כל ענף ההשפעה אחרת. האם הכלל הוא שככל שההשפעה יותר ספציפית נדרש דיווח מידי וככל שפחות ספציפית ניתן להמתין למועד פרסום הדיווח התקופתי?

השאלות האלה נשארו פתוחות. אני מקווה שמאספקט הדיווח בלבד תחול התקדמות כשיובהר אחת ולתמיד מהם הקריטריונים לגילוי השפעת אירוע לאחר מועד הדוחות. האם באמצעות דיווח מידי, או אולי באמצעות דיווח כהערה בדוח שיתפרסם או אולי כדיווח רגיל או ללא דיווח כלל. עוד הערה אחרונה לגבי נושא הערכות שווי- אין ספק שאירוע מלחמה יש לו השפעה על הערכות שווי הרי ההשפעה יכול להיות החל ממחיר ההון וכלה בתזרים המזומנים ועיתויו, אין וויכוח בזה. אם מחירים בשוק ההון משתנים כתוצאה מהאירועים הביטחוניים האלה, אין ספק שיש גם השפעה על הערכות שווי לפחות בעיני

המשקיעים שפועלים בשוק ההון. אני מאוד מקווה שהדרישה של רשות ניירות ערך ורשות שוק ההון לגילוי יסייעו למעריכי השווי לפחות בכיוון שלא ליצור איזשהן טעויות בהבנה האם אותם אירועי ביטחון באמת משפיעים על הערכת השווי או כי המשמעות שלהם היא משמעות איטית וכל הסיפור הוא רק סיפור של דחיית זמן. אני מקווה שנלמד את זה כשנראה את ההערות ברבעון השלישי.

אילן ציוני

בוקר טוב, האמת שיש לי הרבה דברים לומר כי גם אתה שלומי וגם אתה אמיר התייחסתם לכל מיני היבטים שקשורים למסמך שלנו. אז אני אתן קצת רקע - אחד הדברים שהוביל אותנו בסוף כן לפרסם מסמך דגשים והיו לנו לא מעט התלבטויות זה באמת כי קיבלנו פניות מהשוק ואני מודה שגם אני יזמתי פניות לאנשים בשוק כדי להבין עד כמה יש חוסר הבנה, חוסר וודאות, מה נדרש מהחברות לעשות כי מדובר פה באמת בתרחיש מאוד קיצוני שיש לו השפעות על המון סקטורים, והיו לחברות כל מיני התלבטויות האם צריך לפרסם דיווח מידי או לא צריך לפרסם דיווח מידי? מה מצופה מהחברות לכלול בדוח הרבעוני בעיקר בנושאים הפחות מובנים - הגילוי הענפי, כי סוגיית עסק חי כמו ששלומי הסביר חוסה תחת אירועים לאחר תאריך המאזן ב- IAS10, זה מחייב בכל מקרה בחינה ואני חושב שכולם מבינים את הדברים אבל למשל מה מצופה מחברות לתת על עדכון על גילוי ענפי וסקטורים שמושפעים זה לא היה ממש ברור. אז מה שאנחנו עשינו אחרי שגם דיברנו עם השוק והיו דעות לכאן ולכאן, שגם אפשר להצדיק אי פרסום וגם פרסום של העמדה. בסוף החלטנו ללכת על המודל של להנגיש לשוק כמה שיותר כלים ולספק כמה שיותר ודאות כדי להתמודד עם האירוע הזה. בקורונה, אני מזכיר, בפעם הראשונה שפרסמנו הוראות זה היה באמצע מרץ 2020, פרסמנו משהו מאוד מאוד מצומצם והיה לנו פרסום רחב יותר במאי 2020 שכבר האירוע היה בתוך המאזן והשפיע כבר על מדידות של נכסים ואז באמת הייתה יותר משמעות לתת הנחיות לשוק. אנחנו נמצאים באירוע שחד משמעי לאחר תאריך המאזן והיה לנו חשוב לומר את זה בדיוק מהסיבה ששלומי הזכיר שבניגוד להוראות תקני IFRS ואפשר גם לומר US GAAP המפקח על הבנקים נתן הוראה מכוח הסמכויות שלו לעשות משהו אחר, ואנחנו קיבלנו פניות לגבי סקטור האשראי החוץ בנקאי שגם העלו אצלנו תהיות האם השוק מבין שהאירוע הזה הוא אירוע לאחר תאריך המאזן.

אם הבנתי נכון יש כל מיני מתודולוגיות של מדידת הפסדי אשראי שכן מושפעות מהאופן שבו בנקים מטפלים בנושא אבל אני שם את זה בצד. למה היה חשוב לעשות סדר בהיבט הזה? לקחנו את המודל שיישמנו בקורונה, עשינו לו קצת התאמות וחילקנו את הפרסום שלנו לשני חלקים. חלק אחד נועד לטפל בעולם הדיווחים המיידים והחלק השני בעולם הגילוי בדוח הרבעון השלישי. ניסינו להשתמש בנוסח מאוד מרוכך, שלומי אמר אם אני זוכר נכון שהנוסח של המסמך קשות, אבל אני חושב שהשתדלנו לא להשתמש בנוסח שהוא מאוד מאוד רגולטורי - כדרישות לדווח, אלא הסברנו שאלו מבחינתנו הכללים, הקווים המנחים אפילו ניסינו לתת כמה שיותר דוגמאות להמחשה גם בדיווחים מידיים וגם בגילוי הענפי אבל אמרנו תבחנו אם צריך לדווח. זה מתחבר גם לשאלות שאמיר העלה - מתי לדווח בדוח מידי ומתי לדווח בדוח רבעוני. אני אתייחס גם לנקודה הזאת אבל בסוף גם אנחנו יודעים שעם כל ההנחיות שאנחנו נתנו

כעת, סביר להניח שהחברות היו יכולות להתמודד בצורה כזאת או אחרת עם הסיטואציה גם בלי הפרסום שלנו. אבל אני חושב שגם החברות מעדיפות שיהיו להן קווים מנחים ושהרשות תגיד מה מצופה מהן לדווח ולא תבוא ביום שלאחר הפרסומים ותגיד למה פה לא כללת את ההתייחסות כזאת ולמה פה לא כללת התייחסות אחרת, כי בסוף זה די חושף את החברות. צריך לזכור ששוק ההון עובד ופעיל, אף אחד לא קיבל החלטה לסגור את שוק ההון, יש הנפקות, חברות יכולות לגייס ועדיף שיגייסו על בסיס מידע עדכני וכמה שיותר מפורט ותואם את הציפיות של הרגולטור. אחרי שקיבלנו את ההחלטה הזאת, בעצם בנינו את החלק הראשון שזה עולם חובות הדיווח המידי ופה אני רוצה להרגיע שראשית אנחנו לא ייצרנו כללים חדשים ושנית לא הייתה לנו מטרה לייצר מודל חדש של אזהרות רווח או קביעת כללי דיווח חדשים, ממש לא. בנינו את זה קודם כל שהאירוע צריך להיות חוסה תחת אותו כלל שקודם כל האירוע הוא חורג מעסקי התאגיד - זה אומר שאם יש חברה למשל שבמהלך העסקים הרגיל שלה ההכנסות עולות בחמישה אחוזים, ההכנסות יורדות בחמישה אחוזים ועכשיו ההכנסות ירדו בחמישה אחוזים זה עדיין יכול להיות תחת מהלך העסקים הרגיל. החברה צריכה להפעיל שיקול דעת ולבדוק אם יש טריגר שהוא ממש משמעותי מבחינת החברה שמקים את חובת הדיווח. זה בוודאי יכול להיות מקרה למשל אם המפעל נסגר שזה אירוע מאוד משמעותי - אם מפעל שמהווה את עיקר הפעילות של החברה נסגר כעת או נסגר מתקן מאוד חשוב אז אין מה לעשות, ברור שזה אירוע שהוא חשוב מקים חובת דיווח. אם עכשיו יש גל של ביטולים של הזמנות מחברה מסוימת וזה משמעותי לחברה יכול להיות שהאירוע אם מבודדים אותו הוא בעצמו יחייב דיווח. זו גם דרך מאוד אפקטיבית להנגיש מידע רלוונטי למשקיעים, וכמו ששלומי אמר - לחכות עד לדוח הרבעוני או עד לדוח השנתי במרץ 2024 יכול להיות מאוחר מדי. נתנו בעצם קווים מנחים - גם האירועים שאנחנו נוגעים בהם הם אירועים שראינו בעבר דיווחים כאלה זה לא משהו חדש, אני כן יכול לומר שמתוך 60 חברות שעד היום פרסמו דיווחים מידיים, יש כמה דיווחים מידיים שאני לא בטוח שהיה הכרח לפרסם אותם ויכול להיות שהפרסום היה אולי איזושהי התראה שבהמשך תהיה השפעה מהותית, שכרגע החברה מושפעת אבל היא לא יודעת לאמוד את ההשפעה ואולי בהמשך יהיה דיווח מעדכן נוסף. אני לא בטוח שדיווח כזה מחויב המציאות אבל שוב כל עוד הדיווח נותן איזושהי תמונת מצב ובהמשך יהיה עדכון אז מבחינתנו זה בסדר. עיקר הפרסום שלנו נוגע לדוח של הרבעון השלישי 2023, כי שם לדעתנו זו המסה העיקרית של אותם ניתוחים שאנחנו חושבים שהחברות יכללו. אני רוצה לגעת בחלק הזה, של הדוח של הרבעון השלישי. למעשה הוא בנוי מארבעה רכיבים. הרכיב הראשון כולל התייחסות שאני מניח שכל חברה בוחנת את זה בכל מצב, איך האירוע הזה שכרגע אנו מבינים שהוא לא לטווח קצר והוא הולך ללוות אותנו לא מעט זמן, משפיע על התפקוד, על הרציפות התפעולית של החברה, על כל מערכת היחסים שיש לה עם לקוחות, ספקים, מצב מימוני, בנקים, מחזיקי אגח, מצבת כוח אדם, מצבת הנכסים של החברה. לספק הסבר ברמה הכללית, לפרט גם מה התוכניות של החברה, היערכות תפעולית, היערכות פיננסית וזה אני מניח שגם אם לא היינו כותבים את זה, כולם היו מצפים מהחברות שייכללו בדוח. החלק השני הוא יחסית יותר חדשני, גם בשיחות שעשינו וגם בשיחות שקיבלנו הבנו שיש שאלות לגבי הגילוי המתבקש ברמה ענפית. הענף היזמי היה אחד מהנושאים שעלה על הפרק, מה בדיוק מצופה לתת? הרי ענף הנדל"ן היזמי מושפע מעליית הריבית ללא קשר למלחמה, שהשפיעה גם על הנושא של

הביקושים וגם על הנושא של העלויות, מבנה העלויות של החברות והכדאיות הכלכלית לעסקאות ועכשיו המלחמה בעצם יצרה אתגרים נוספים. פתאום יש בעיה של מצבת כוח אדם כי בחלק לא מבוטל מהאתרים היו פועלים שהגיעו מהשטחים או מעזה, או פועלים זרים וחלקם לא נמצאים כרגע באתרים אז חלק מהפרויקטים מתעכבים או בכלל לא מתקדמים. וכמובן אין ספק שהמלחמה הזו משפיעה עוד יותר גם על המצב המימוני וגם על ביקושים. אז כל ההיבטים האלו העלו שאלות מה בדיוק לעדכן על קצב מכירות, על האתרים הסגורים ועוד. אז החלטנו לעשות סדר ולקחנו את הענפים המרכזיים שלדעתנו מושפעים, לא רשימה ממצה וניסינו לתת בכותרות איפה לדעתנו החברות צריכות להתרכז מבחינת תקשור מידע לחברות. אני חושב שיש ענפים שברור לכולנו שמושפעים כמו ענף התעופה, ענף התיירות, מלונאות ברור שאלו ענפים שחווים קשיים מאוד משמעותיים ברמה התפעולית, המימונית, גם ענף הנדל"ן היזמי ויש ענפים נוספים הנמצאים במעגלי השפעה משניים אשר יכולים להתפתח ליותר מזה, למשל קמעונאות, אופנה והלבשה שראינו כמה דיווחים של חברות שהוציאו חלק מהעובדים לחל"ת אבל אנחנו יודעים שבמקביל חלק לא מבוטל מהחנויות פתוחות, הן אומנם פתוחות לפחות שעות ואולי הפדיון הוא פחות גבוה מהמקובל וממה שנהוג, אבל זה שונה מאשר חברות שהמפעל סגור או שהאתר פשוט לא יכול לעבוד כי אין בכלל כוח אדם שיפעל, או ענף הפיננסים למשל שגם הוא מושפע בצורה כזאת או אחרת. עשינו מיפוי של הענפים, וקבענו את הכללים והקווים המנחים. אם יש למישהו שאלות נוספות הוא תמיד יכול לפנות אלינו ואנחנו נוכל לסייע בהכוונה עד כמה שניתן.

החלק השלישי הוא חלק שעובר כחוט השני על הרבה פרסומים שלנו בנושאים האלו וזה כל הנושא של המצב המימוני שמתחיל בדוח הדירקטוריון והניתוחים של ההנהלה על המצב הפיננסי לרבות כל מה שקשור לתזרים מזומנים חזוי, למי שיש סימני אזהרה, אבל הוא עובר כמובן לעולם של דוחות כספיים ולהנחת העסק החי שתחת IAS 1 ו-IAS 10 זה בוודאי משהו שנדרש לבחון עד מועד פרסום הדוחות, שם כמובן יש את כל ההיבטים שקשורים לעבודה של ההנהלה ולאחריות של רואה החשבון - גם בעולם החשבונאי של IAS 1 ו-IAS 10 וגם בעולם של תקני הביקורת. הוספנו רכיב נוסף, שהיה גם בקורונה ודיברת עליו שלומי - הנושא של הפנית תשומת הלב של רואה החשבון. אני לא חושב שיצרנו פה משהו חדש ואני מבדיל לרגע בין החשבונאות לבין הפנית תשומת הלב שתהיה בדוח הסקירה. העולם של החשבונאות הוא באמת עולם של בחינת הנחת העסק החי אבל להבנתנו בעולם של הפניות תשומת לב יש קטגוריה נפרדת של הפניה לתוצאות אי ודאות משמעותית - למשל תביעה שיש או חקירה שיש או הליך אכיפתי שגם זה כרוך בתוצאות אי ודאות משמעותית, מהי התוצאה של אותה החקירה אבל אני כן מתחבר למה שאמרת לנושא של השימוש שיכול להיעשות בטעות בעולם ההפניה הזאת אולי באמת התכוונו למשהו אחר, אז אנחנו עשינו את ההפרדה בין סוגי ההפניות. יש את ההפניה בגין תוצאת אי הוודאות, השפעת המלחמה שלא משפיעה על הנחת העסק החי - זו מבחינתנו הפניה נפרדת והיא חייבת להיות ברורה שהיא לא נוגעת במצב הפיננסי. אני לא יודע כמה יעשו שימוש בהפניה הזאת, אבל מי שיעשה בה שימוש חייב להבין שהיא מצייתת לתקני הביקורת בנושא הזה ושמשיקיע יודע שזה כן קשור או לא קשור למצב הפיננסי. כי אם זה לא קשור זה למצב הפיננסי זה מצב עולם אחד. אם זו הפניה למצב פיננסי או משולבת של תוצאת אי ודאות שקשורה למצב הפיננסי, למשל הפניה שמתייחסת להשפעה של אי עמידה באמות

מידה, או בפירעונות תשלומים, בעיות תזרימיות וכו'. זו כבר הפניה למצב פיננסי ואם יש לחברה אגרות חוב זה גם מהווה סימן אזהרה שמחייב פרסום תזרים מזומנים חזוי. נתקלנו בקורונה במספר מקרים שלא היה ברור למה התכוון המשורר, והיינו צריכים לפנות ולהבין וגם לדרוש תיקון בנושא. אז לנו מאוד חשובה ההבחנה הזו וכמובן הרכיב השלישי זו הפניה להערת עסק חי. אני אזכיר שהפניה למצב עולם השני- הפניה למצב פיננסי זה משהו שלא מוגדר בצורה ברורה בתקני הביקורת אבל יש עכשיו הצעה לתקן את תקן הביקורת כדי שזה יהיה ברור יותר שיש הפנית תשומת לב למצב פיננסי כפי שאני מבין, לא בקיא ממש בנושא הזה, זה מה שאני זוכר. המצב העולם השלישי של הספקות המשמעותיים זה כמובן גם מתכתב עם IAS1 באופן ברור וגם מתכתב עם הדוח סקירה חוות דעת על הערת עסק חי וזה ברור שזה סימן אזהרה.

הרכיב הרביעי במסמך שלנו הוא רכיב שנקרא אירועים לאחר תאריך המאזן, היה חשוב לתת את האמירה הברורה שהמלחמה היא בגדר אירוע לא מחייב התאמה כמו שצינתי בהתחלה כי קיבלנו שאלות בגלל כנראה ההוראה של המפקח על הבנקים שיצרה אולי בענף הפיננסי קצת אי בהירות לגבי הנושא, אבל מבחינתנו הנושא הוא מאוד ברור. זה לא מחייב התאמה על כל המשתמע מכך כמו ששלומי אתה אמרת בהקדמה וכמובן צריך להקפיד על הגילוי על האירועים עצמם והכימות שלהם עד כמה שניתן בהתאם להוראות IAS10. אלו בגודל הרכיבים במסמך שפרסמנו ושוב למי שיש שאלות והוא רוצה לקבל איזושהי הבהרה מוזמן לפנות אלינו, יכול לפנות גם אלי כמובן ונוכל לסייע.

אמיר ברנע

אני מניח שכל דירקטוריון של חברה ציבורית דן בנושא השלכות המלחמה, על רווחיות החברה, על הפעילות שלה ועל העסקים שלה. יש מסקנות לכל דירקטוריון על הרגישות של האירוע הזה על פעילות התאגיד. נניח שהדירקטוריון באמת החליט, ראה חומר לפניו וקבע שיש השפעה מהותית על התוצאות של החברה האם זה מחייב דיווח מידי, האם זה נדחה להערה בדוחות של ספטמבר או בכלל לא צריך לדווח על זה? מה עמדתכם?

אילן ציוני

אז ככה קודם כל בשוק בישראל ככלל אין הנחיה של הרשות לפרסם מה שנקרא אזהרות רווח כי אז היית נתקל בזה כל הזמן לפני פרסום דוחות רבעוניים ושנתיים. יש מקרים שחברות בוחרות לפרסם למשל כשהן מקבלות טיטות הערכות שווי שמצביעות על כך שיש גידול מאוד משמעותי בשווי הנכסים או קיטון מאוד משמעותי בשווי הנכסים וחברות בוחרות לפרסם את המידע הזה, יש להחלטה כזו כל מיני טעמים. טעם אחד יכול להיות שהחברה רואה בזה או אירוע או עניין או שהיא רוצה לשחרר מידע פנים כי היא מחזיקה במידע שיכול להיות שהיא רוצה לבצע גיוס או משהו אחר והיא רוצה לשחרר אותו החוצה. אז לא שיצרנו איזשהו מודל חדש של אזהרות רווח. אבל, לשאלתך אם עכשיו חברה בוחרת את המצב ורואה שיש לה פגיעה מהותית שחורגת מעסקי התאגיד הרגילים, צריך להבין זה רף גבוה, אנחנו מדברים על אירוע שהוא חורג. כי גם בשוטף יכול להיות שחברה ברבעון מסוים ללא קשר למלחמה רואה שיש לה ירידה של 5%-10% בהכנסות. אם היא מזהה את האירוע הזה כאירוע שהוא חורג ממה שהיה לה בעבר, וניסיון העבר

שלה מלמד שאירוע כזה של ירידה של 10% בהכנסות לא היה בעבר, אז יכול להיות שבאמת היא תראה באירוע כאירוע חורג. אבל אני חושב שממה שאני מכיר, מרבית החברות במחזור העסקים הרגיל, יש תקופות של עליה או ירידה בהכנסות בשיעורים האלה ואלו מגמות שקורות מכל מיני סיבות כמו סיבה מאקרו כלכלית כשהריבית קצת עלתה או כאשר הביקושים קצת ירדו ויכול להיות מסיבות מיקרו כלכליות. אבל אם יש משהו שהוא באמת חורג, למשל חברה מזהה שעכשיו יש לה ירידה של 30% במכירות שלה וכשהיא מסתכלת במבט צופה פני עתיד היא מבינה שזה לא ענין זמני שיש לה ירידה של 30% במכירות בחודש אוקטובר ופה נגמר הסיפור, אלא היא מבינה שהאירוע הזה הוא אירוע מספיק גדול שהולך ללוות אותה גם קדימה אני חושב שהיא תגיע למסקנה שאין טעם לדחות את העדכון במידע הזה לדוח הרבעוני שיפורסם בהמשך אלא אם כן הוא יפורסם ממש בקרוב. כי אז התוצאה שתהיה היא שהמשקיע יגלה את המידע הזה שהוא מאוד חריג רק כשהוא יראה את הדוח בסוף נובמבר או סוף דצמבר וראינו למשל שאל-על בחרה לפרסם סוג של אזהרת רווח. לא הרבה חברות פרסמו אזהרות כאלו כי אני חושב שחלק מהחברות עוד לא חוו ממש ירידה עוצמתית, יכול להיות שזה יקרה בהמשך וחלק מהחברות אני מניח שעדיין נמצאות איפשהו בתחום הזה שזה קרה להן בעבר וזה קרה להן עכשיו ועדיין זה לא עולה כדי משהו מאוד חריג. ושוב הדגשנו פה את החריגות והדגשנו פה גם שיכול להיות שיש פה צבר של אירועים שצריך לשקלל אותם יחד. זה יכול להיות ירידה בהכנסות וירידה בצבר העתידי שאתה כבר מזהה ביטול של הזמנות שהשילוב שלו ביחד יכול כבר להקים חובת דיווח.

שלומי שוב

בואו נכניס גם כעת את הענפים השונים ונקשיב באמת בכדי להבין את ההשפעות בראיה חשבונאית.

אורי סירקיס

בוקר טוב, אני אנסה ככה בכמה דקות לתאר מה קורה בישראייר ואיך מתמודדים עם זה ברמת הדיווח. נתחיל עם זה שיש כאן קושי אמיתי והקושי האמיתי הוא לדעת מתי האירוע הזה אמור להסתיים. מכיוון שאנחנו חברת תיירות, בשונה מחברות תעופה אחרות אנחנו חברת תיירות שיש לה מטוסים, ההתמחות שלנו זה פעילות תיירותית, הגמישות שלנו מאוד גבוהה, כלומר ברגע שמתחיל אירוע מהסוג הזה, אנחנו עובדים עם מטוסים חכורים, החזרנו 3 מטוסים עוד מטוס אחד עבר לפעילות תחזוקתית. היכולת שלנו להקטין הוצאות מיידית היא מאוד גבוהה. אבל מה שמעניין את המשקיעים זה מתי האירוע הזה אמור להסתיים ולאף אחד אין כרגע תשובות מהותיות לעניין הזה. לכן נקטנו כאן בעמדה מאוד מקורית, היינו הראשונים שפרסמו הודעה על השלכות של הדבר הזה ושאלנו מעריכים שיהיו לכך השלכות והמשקיעים מיהרו וחלק מהם מכרו את המניה אבל אחר כך עשינו משהו שהוא מאוד שונה, אנחנו מתקשרים לכל העובדים פעם בשבוע פחות או יותר תיאור מצב של החברה ובעיקר של המהלכים שאנו עושים ושל ההתארגנות ואת המכתב הזה לעובדים אנחנו מעלים למאיה גם מפני שיש שם מידע פנים שאנחנו רוצים לנקות אותו, כל מיני הישגים של המערכת הבנקאית או כל מיני הסדרות עם בעלי מטוסים וכו' וגם כדי באמת לתת תמונה כמה שיותר נכונה לציבור המשקיעים שלנו. אני אופטימי כיוון שמול ירידה מאוד דרמטית, נתב"ג היה אמור לסגור את השנה הזאת עם שיא של כל הזמנים עם 26 מיליון נוסעים, ישראייר

הייתה אמורה להיות עם השנה הכי טובה אחרי ששנה שעברה כבר שברה את השיא של עצמה, היא הייתה אמורה לשבור את השיא הנוכחי עוד פעם. ברבעון 3, על פי נתוני נתב"ג דורגנו כחברה השלישית בגודלה בנמל התעופה בן גוריון בשוק עולה זה הישג מאוד משמעותי עבורנו, היינו אמורים לחצות את רף המיליון נוסעים. נתב"ג עובד כרגע בעצימות נמוכה בקצב שנתי של 5 מיליון נוסעים, זה הקצב של הקורונה זאת אומרת אין פה ניסים זאת אותה פעילות אבל מול ההתרחשויות הללו קורים דברים שאפשר להסתכל עליהם בצורה חיובית נגיד נסתכל על התחרות שלנו לפחות בשוק הטורקי שהוא היה יעד הנופש מספר אחד של ישראל עם כל מה שקורה שם, עם האמירות של ארדואן היו שבועות בנתב"ג שהיו למעלה מ-120 טיסות בשבוע לטורקיה ברור לנו שלא נשוב לזה ויש פה הזדמנות בהחלט הזדמנות עבורנו גם בשינוי תמהיל היעדים וכו'. יש הרבה מאוד יעדים שיש שם באמת שינוי מהותי אפילו מרוקו, שמערכת היחסים איתה היא סטבילית אבל, יש שם באמת חשש ואני מעריך שהטיסות של מובילים ישראלים למרוקו ייקח הרבה זמן עד שיתחדשו. במרוקו סבלנו מתחרות קשה מאוד עם המוביל המקומי שהוא ממשלתי ופחות מעניין אותו EBITDA ופחות מעניין אותו רווח תפעולי בעיקר מעניין אותו נתחי שוק. אז יש המון המון דברים שאנחנו מסתכלים עליהם ובהחלט אנחנו אופטימיים לגביהם. יש נתון שהוא באמת קריטי ולכן, אנחנו לא יודעים להעריך את ההשפעה שלו לגבי השנה הבאה. בימים אלו ממש מתקיימת ועידת סלוטים בדובאי ואז בעצם כל חברות התעופה סוגרות את המשאבים, את משאבי הייצור שלהן לגבי העונה הבאה, ברור לנו לחלוטין שחברות ירצו להקטין סיכון, לא יציבו את המשאבים שלהם בדרך לתל אביב ולכן, יש הערכה מקצועית אצלנו ששנה הבאה כמות המובילים שיצאו מישראל תהיה נמוכה יותר, התחרות תהיה בעצימות נמוכה יותר, והפוטנציאל שלנו להגדלת נתח שוק אגב לא רק שלנו של כל החברות הישראליות להגדלת נתח שוק הוא מאוד משמעותי. לכן, כרגע מה שאנחנו עושים אנחנו מדברים ודיווחנו על הפעילות השוטפת שלנו, אנחנו מנסים להקדים עד כמה שניתן דיווח על הרבעון השלישי כדי להראות לכולם עד כמה בריאים מה שנקרא הגענו למשבר הזה. אחר כך זה כבר באמת תלוי.

שלומי שוב

בוא נגיד שרבעון 4 יהיה מאתגר יותר.

אורי סירקיס

רבעון 4 מורכב אצלנו משלושה חודשים החודש הראשון הוא אוקטובר. באוקטובר הייתה פעילות יפה משום שהמלחמה הזאת התחילה מיד בתום החגים.

שלומי שוב

אני מדבר על השלכות שיכולות להיות פה של בדיקות ירידות ערך וכיוצא בזה, מבחינה חשבונאית. תודה, אני מתנצל שאנחנו קצרים אבל בואו נמשיך את הסקירה הענפית. יש לנו עוד סוגיות מהותיות שאנחנו רוצים לדבר עליהן.

אופיר שריד

בוקר טוב. אני מנכ"ל מליסרון ואני אתן ככה בדקה אחת על מה קורה מבחינת קניונים, משרדים וגם יש לנו נדל"ן יזמי למגורים. אחר כך, נתייחס לשתי נקודות שאני חושב שהתייחסתם אליהם גם אתה וגם אמיר בפתח שלכם, גם לגבי הערכות שווי וגם לגבי טיפול החשבונאי בהקלות לשוכרים. אני חושב שכדאי שתשמעו גם כן מהשטח איך זה נראה כי אני חושב שהטיפול החשבונאי פה הוא מורכב אבל צריך להתייחס אליו רגע אחד שמכירים גם כן את מה קורה באמת ברצפת הייצור כמו שאני קורא לזה. אז קודם כל אנחנו מנהלים 18 קניונים, חוץ מזה מתחמים של משרדים ושל נדל"ן של מגורים. אבל בקניונים אני רק אגיד לכל מי שלא מכיר או מי שלא נכח ביום שישי בקניונים, המצב משתפר מיום ליום עד כדי כך שיום שישי בחלק מהקניונים היינו במעל 100% תנועת מבקרים.

שלומי שוב

לאנשים יש מצב רוח לקנות, אופיר?

אופיר שריד

אז זה לא מתבטא ב-100% קניות, אבל כן מסתובבים בקניונים ביום שישי ברמת אביב מעל 110% לעומת יום שישי לפני המלחמה, וברחובות היה 105% ובפתח תקווה הינו ב-95% וגם בגראנד בחיפה הינו סביב 92%-95% בכמות המבקרים, כמובן שבקופות זה עדיין לא נראה ככה. בקופות (כלומר בפדיונות) תורידו בין 10% ל 20%-25% ממה שאמרתי כרגע. זאת אומרת, אנשים מגיעים יוצאים מתאווררים קונים את הבייסיק, פחות קונים את אופנת העלילת. ככל שאתה במדרג יותר יקר ככה זו אופנה שמתאימה יותר לאירועים ואין אירועים, אין חתונות, אין מסיבות ואין מרכזי תרבות, אז מן הסתם זה משפיע על הפדיונות ששם אבל גם זה כבר בשיפור. אם אני אתן לכם את התמונה בשבוע הראשון של המלחמה הייתה ירידה של כסדר גודל של 75% עד 80% בקופות, היום אם אני אקח בממוצע אנחנו מדברים על ירידה של בין 10% ל 25%-30%, תלוי באיזה מגזר אתה נמצא. עכשיו המצב משתפר, אתמול ברחובות היו בקניון 20,178 זאת אומרת זה כבר מצב יפה מאוד. היות והזמן פה קצר, אני רוצה להתייחס לנושאים החשבונאיים כי זה מה שרלוונטי ובואו נחבר את החשבונאות למתווה לדוגמה שאנחנו הצענו לשוכרים. אנחנו ראינו את המצב באוקטובר שהיה מאוד קשה, עוד לפני שידענו מה הולך להיות בנובמבר, אנחנו כשבועיים שלושה אחרי תחילת המלחמה יצאנו במתווה לשוכרים שלנו שכבר מתייחס להקלות לחודש נובמבר, בלי לדבר על אוקטובר. את אוקטובר שמנו בצד לרגע אחד, ואמרנו בנובמבר אנחנו עושים לכם פריסה של תשלומים, כלומר דוחים את המועד הראשון זה לא יהיה בראשון לחודש. פריסה של החיוב בנובמבר, וגם הנחה של 25% בדמי הניהול ובדמי השכירות.

שלומי שוב

רק בנובמבר?

אופיר שריד

רק בנובמבר ואני פתוח לשמוע על אוקטובר תראו לי את הנתונים, בואו נראה גם כמה המדינה עוזרת מתוך רעיון שחלק המדינה סופגת, חלק השוכר סופג וחלק אנחנו מוכנים לספוג. זאת אומרת, לא כמו בקורונה שהיה בום אחד גדול שהשוכרים התארגנו וכו' שלא שילמו בכלל דמי שכירות והכל נפל על המשכיר. מראש אמרתי להם חבר'ה זה לא יהיה אותו דבר, אנחנו חולקים בנטל, הנטל הזה יתחלק בין השוכרים למשכירים, למדינה. באותה תקופה שיצאתי עם המתווה הזה עוד לא ידעתי מה המדינה נותנת. לכן, השארתי את אוקטובר בצד, ובנובמבר אמרתי מראש עוד לפני שראיתי איך נובמבר יראה, אני כבר מראש נותן 25% הנחה, אני גם דרך אגב לא טועה בהרבה בחלוקה הזאת של הנטל מבחינת האחוזים בפועל.

עכשיו אני חוזר לתקופת הקורונה שהזכרת שבהתחלה דיברו על זה שצריך לפרוס את זה לאורך תקופת ההסכמים החוזים ובסוף הייתה הקלה בינלאומית וכו'. אני חייב להגיד שאם לא הייתה הקלה הזאת ואם היינו צריכים לפרוס את זה לפי ההסכמים עם אופציות, בלי אופציות, ותכף אני אכנס לקטע הזה מצבנו היה בלתי נסבל מבחינת לבוא ולאמוד, ולעשות השוואות לתקופות קודמות, כי הדוחות הכספיים היו מאבדים קשר עם המציאות. היינו צריכים בסופו של דבר להגיע למצב שאנחנו מוציאים דוח כמו שהנהלה רואה ודוח כמו שהתקנים הבינלאומיים רואים את זה. ולכן זה מאוד רלוונטי הנקודה הזאת ואני חושב שחשוב להתייחס אליה וטוב שגם הרשות נמצאת פה.

הרי בקורונה היה לנו את קורונה אחד, קורונה שתיים, קורונה שלוש. היה סגור שלוש פעמים עכשיו אני אחדש לכם שגם בתווך שהיה פתוח, לא כל המגזרים עברו גם כשפתחו בהתחלה לא פתחו בכלל את המסעדות, ואחרי זה פתחו עם מגבלות מאוד כבדות וכו'. לכן, היה להם הקלות כל הזמן. היה משהו כללי (בהנחות) שהיה סגור ואחרי זה היה הקלות למגזרים כאלה ואחרים לפי הצורך. לו היינו צריכים לתקן כל פעם את ההנחה ולהגיד אוקיי זה אני פורס על פני 15 שנה, זה אני פורס על פני 3 שנים, זה 3 + 3 כי אני חושב שהאופציה תמומש, בזה 3 + 3 + 3 כי אני חושב שהיא תמומש פעמיים, אף פעם לא היינו יודעים להגיד מה באמת השפעת הקורונה ומה מהלכים טובים או לא טובים שהנהלה הצליחה לעשות. הדיווח למשקיעים היה חוטא לעיקרון לבוא ולהגיד מה באמת מצבה של החברה, כי כל פעם היית עושה ממוצע של ממוצע, של ממוצע.

אותו דבר אני מגיע לפה, לו אני עכשיו הייתי צריך לפרוס את הנקודה הזאת, וזה כשאני עדיין לא יודע מה יהיה בדצמבר, יכול להיות שבדצמבר לחלק מהמגזרים כן תהיה להם הקלה, יכול להיות שחלק לא תהיה בכלל הקלה, ומה לגבי המשך? זה דברים שאם אתה לא באותו רגע אומר אוקיי, זה הקלה יש 25% זה מתבטא ב- 20 / 30 / 50 מיליון שקל, הנה זה המספרים ועכשיו אני מאוד מקווה שגמרנו נניח עם המלחמה ועכשיו אנחנו יודעים באמת מה הביצועים האמיתיים של החברה. זאת נקודה אחת שרציתי להתייחס אליה.

נקודה שנייה ואחרונה שאני רוצה להתייחס אליה, זה נושא של הערכות השווי. אני רגע אחד לא מתייחס לרבעון 3 כי דיברתם מספיק על רבעון 3, אני מדבר רגע אחד על רבעון ארבע. כי בעצם הערכות השווי של

4Q הבסיס שלהם כבר נבנה היום. אנחנו מכינים את התקציבים לשנת 2024, והבסיס לכל הערכות השווי של נדל"ן מניב אצלנו זה סדר גודל של 25 מיליארד שקל, מתבסס על השורות של מה תקציב החברה ל-2024, ואני שואל מה תקציב החברה ל-2024? איזה תקציב אני הולך להגיש? איזה תקציב הולכים להגיש אחרים? איך הם מתייחסים למלחמה? עד מתי היא תישאר? האם יש חזית מהצפון או אין חזית מהצפון? או שאני אומר אני עושה תקציב ל-2024 כאילו אין מלחמה ועכשיו אני לוקח לעצמי איזשהו תיקון למה קורה אם יש מלחמה חודש, אם יש מלחמה חודשיים. נניח כל חודש מלחמה יש לו איקס מסוים, אז אני יכול להניח אני עם עצמי עם הדירקטוריון שלי, שבואו נניח עוד חודשיים מלחמה, או נניח חמישה חודשים מלחמה, ועושים את כל הנגזרות לאיך זה משפיע על תזרים המזומנים, על הצורך בהגדלת היקפי ההנפקות וכו'. אבל מה אני עושה לצורך הערכת השווי? שם אתה כן צריך להיות מוחלט, אתה לא יכול להגיד בוא נעשה תרחיש כזה ותרחיש כזה, בוא נעשה הערכת שווי אם יש מלחמה מהצפון אין מלחמה מהצפון והאם צהל נשאר בעזה 6 חודשים או 12 חודשים כי הוא לא רואה שמה מישהו שמגיע ומנהל את האירוע מבחינה ביטחונית, אם יש לנו 200,000 מגויסים, או יש רק 100,000 מגויסים. יש הערכה אבל אני אדבר עוד לפני שמדברים על מה שאמרתם אתם על נושא של ריבית וציפיות וכו'. יש נושאים של מאקרו, המיקרו הוא מאוד מאוד מסובך לתקציב 2024 ומן הסתם הוא מאוד מסובך להערכות שווי שנעשות ל-31 לדצמבר 23 וכמובן, זה משליך גם על הגילוי שניתן גם כן עכשיו ב-09.2023. למה בעצם אנחנו רואים שהולך להיות ברבעון הקרוב, כי הכל תלוי בהכל כמו שאמרתי קודם אז הדברים הם מאוד מורכבים.

שלומי שוב

תודה על הדברים שלך המאוד חשובים, הם מראים את גודל האתגר שלפנינו מהזווית החשבונאית. האתגרים האחרים לצערי הרבה יותר גדולים, אבל מהזווית החשבונאית הנקודה שהעלית לגבי תיקון חוזה זה נקודה מאוד משמעותית כי היום העולם לא ידאג לנו, ואני חושב שאנחנו צריכים, נמצאים פה גם ראשי המחלקות המקצועיות, גם רשות ניירות ערך, אנחנו נצטרך למצוא את הפרשנות החשבונאית למצוא איזשהו פרקטי כדי לא להרוג אותם עכשיו. זה לא רק הנדל"ן אלא גם החברות הקמעונאיות. עכשיו לכאורה זה נכנס לטיפול החשבונאי של תיקון חוזה וזה מאור מורכב. זה יהיה רלוונטי ל Q4 אבל כשאני חושב על זה, זה רלוונטי גם ל Q3 לגילוי, ככל שזה מהותי. אבל אני רוצה להמשיך את הסקירה הענפית, תראו כמה היא חשובה היא נותנת לנו כל פעם זוויות אחרות.

יוני צברי

טוב אז תראו, אצלנו קבוצת אלקטרה מוצרי צריכה היא מורכבת המון סוגים של חברות וענפים. אני אתחיל דווקא בתחום המיזוג, תחום המיזוג בתקופה הזאת נעצר בשבוע הראשון, חווינו לאחר מכן 40% ירידה במכירות של מזגנים בעיקר בגלל פרויקטים של בנייה שנעצרו בתקופה הזאת, אגב בטווח הקצר זה באמת פוגע בנו אבל בטווח הבינוני והארוך ככל שהמלחמה תיגמר אנחנו חוזים שהאספקות לפרוייקטים יחזרו ואנחנו נמשיך למכור את תחום המזגנים. יש לנו את תחום מוצרי החשמל, ששם אנחנו גם יבואנים של מוצרי חשמל ואנחנו גם קמעונאים דרך מחסני חשמל ושקם אלקטריק, אז אני יכול להגיד לכם שדווקא שמה יש דיסוננס בין שתי הפעילויות האלה כי מחסני חשמל בגלל העוצמה שלה, בגלל שיש

לה משהו כמו 35% נתח שוק מתחום רשתות החשמל ויש לה מותג פרטי משל עצמה, המותג אלקטרה, שיש לו Value for money, אז שמה דווקא אנחנו רואים גידול בתקופה הזאת של כמעט 7% במכירות אבל מצד שני, בתחום של היבוא אנחנו חזקים מאוד ביבוא של מוצרי פרימיום שכרגע תחת המותג Miele Liebherr ועוד מותגים אחרים, ותחום הפרימיום כרגע תקוע כי פשוט אנשים לא בונים ולא משפצים, אבל גם זה אנחנו מאמינים שברגע שהמלחמה תיעצר, הדברים האלה הדברים האלה כמובן יחזרו לפעילות. יש לנו את התחום של המזון שבעצם אנחנו מחזיקים ברשת קארפור, יינות ביתן לשעבר, שמה דווקא להיפך אנחנו רואים שבתחום הזה באוקטובר המחזוריים שלנו גדלו ב-80% אל מול שנה שעברה, למרות שבשבועות האחרונים אנחנו רואים שהשוק הולך ומתייצב וחוזר ל 100% שהוא היה לפני המלחמה. תחום נוסף במזון, יש לנו את רשת 7Eleven אבל זה רשת קטנה שרק התחלנו עכשיו להקים אותה יש רק כעשרה סניפים, אבל אני יכול להגיד שה 10 סניפים האלה ביום אחד פשוט המחזור שלהם נעלם ורק ממש לאחרונה אנשים התחילו לצאת ולפצות את עצמם בתחום של בתחום של האוכל ובתחום של הקניות נוחות, אז אנחנו רואים חזרה לקניות. תחום נוסף שאנחנו נמצאים בו שגם שמה יש שתי קצוות שונות לגמרי זה תחום הספורט והפנאי מצד אחד יש לנו את פעילות אדידס בישראל הפעילות הקמעונאית של אדידס שראינו פגיעה מאוד משמעותית כי אדידס זה מותג שאתה נכנס אליו שיש לך מצב רוח שאתה בא להוציא כספים, אז היה לנו ירידה מאוד משמעותית של כמעט 60% במחזוריים בתחילת הלחימה. אגב שישי האחרון היה נראה שחזרנו לשגרה כלומר, אנשים כבר התחילו לפצות את עצמם והמחזוריים שמה גדלו משמעותית. מצד שני יש לנו את פעילות של קולומביה אוטוסיידרס ושבילים שהם מתמחים בתחום של מחנאות, בתחום של פנאי והיה פה ממשק מאוד חזק לחיילים ובתקופה הזאת היא הפעילות הסיטונאית שלנו שמה שלנו שמה כמעט פי שתיים במכירות של מוצרים שהם משיקים לצבא.

שלומי שוב

יוני מהזווית החשבונאית מהם האתגרים מבחינתך?

יוני צברי

היה לי חשוב רגע לסקור שנבין את הדברים האלה, אבל צריך להבין שבסוף בזווית החשבונאית שלנו איך שאנחנו מסתכלים על הדברים אנחנו צופים שאולי תהיה פגיעה קלה ברבעון הרביעי, אבל הפגיעה הזאת ברמת הקבוצה צפויה להיות קטנה היא בגלל Diversity - בגלל הגיוון של הקבוצה, בסופו של דבר הסיכון הזה הוא מאוד קטן ולכן, א' לא הוצאנו שום דיווח ובי', אנחנו לא חושבים שצריך בדוח הכספי שלנו שתהיה התייחסות מעבר לפעולות שאנחנו מבצעים בכל תחום ותחום שבסופו של דבר לא אמורים להשפיע בצורה מהותית על התוצאות של הקבוצה.

שחר עקה

גם אצלנו הנושא די מורכב ואני מתחבר גם למה שאורי סירקיס אמר לגבי משך הזמן של כל המלחמה הזאת. אז ראשית, יש לציין כי אצלנו 80% מהפעילות היא באירופה, קצת עצוב אבל שער היורו והשטרלינג עושה לנו טוב, זה מצבנו. אם היינו רק חברה ישראלית אז באמת סיטואציה מורכבת, כי בשבוע הראשון

כל מה שהיינו עסוקים זה בביטולים של תיירים שרצו לצאת מפה או לא רצו להגיע כמו כן היינו עסוקים לקלוט מפונים על חשבוננו. כרגע, המצב הוא שהמלונות יחסית בתפוסה גבוהה עם מפונים אבל חוסר הוודאות פה הוא גדול, כי כשמפונים מתחילים לעזוב אנחנו לא יודעים מה יהיה מצב התיירות בשנה הבאה, אנחנו מעריכים שהוא יהיה לא טוב מבחינת תיירות שנכנסת לישראל, אבל מצד שני אבל מעריכים שתיירות הפנים מאוד מאוד תתחזק בישראל כי שווקים כמו טורקיה מרוקו דובאי סיני וכאלה ירדו בצורה משמעותית ויהוו פיצוי חלקי על החוסר בתיירות נכנסת. כמובן, מאוד מקווים שהאירוע יסתיים מהר וההשפעה תהיה קצרה, אבל בסך הכל זה מאוד מורכב אצלנו. הוצאנו דיווח מידי בעיקר מהסיבה שרשתות ישראליות מלונאיות אחרות הוציאו, הדיווח שלנו היה יותר להבהיר שאצלנו המצב הוא קצת שונה ושוב זה מורכב מאוד, אנחנו לא חושבים שתהיה השפעה מהותית על החברה שלנו בעיקר בגלל שאנחנו חברה בינלאומית. האירוע כרגע בחורף שהוא עונתית יותר חלש, אם המלחמה הייתה בקיץ אז כמובן שההשפעה הייתה יותר גדולה.

עינת רוט

מיטב הינו בית השקעות ואנחנו מנהלים את כל סוגי הנכסים פנסיה, גמל, קרנות נאמנות וכו' אך יש לנו גם החזקה בחברות של אשראי חוץ בנקאי, חבר בורסה, ודברים נוספים. נכון לרגע, אנחנו לא מזהים איזושהי פגיעה משמעותית בתוצאות הכספיות. השבוע הראשון, שבוע וחצי ראשונים, היה איזה הולד גם בגיוסים, גם בפדיונות, גם בגיוס לקוחות חדשים הכל די עמד אבל אחרי זה די חזר למצב ערב המלחמה. גם לגבי התשואות בטח בנכסים של הטווח הארוך של הגמל והפנסיה, התיק הוא לאו דווקא מוטת ישראל, יש החזקות לא מעטות בנכסים בחו"ל, שער החליפין עשה טוב גם מבחינת התשואות. אנחנו לא מזהים כרגע איזושהי פגיעה משמעותית, וגם מבחינת העבודה עצמה במשרדים וכדומה לפחות כרגע, אנחנו לא יודעים מה יהיה כמובן לטווח הארוך, אבל בטווח המיידי כרגע אנחנו לא מזהים איזושהי פגיעה, ואנחנו נותנים את הביאור הסטנדרטי כרגע בדוחות הכספיים, גם לא שינינו את התאריך של ההגשה של הדוחות הכל כרגיל.

רון יפו

אהלן, אני מנכ"ל דוניץ אלעד, חברה בתחום הבנייה למגורים שנסחרת במדד תל אביב 90. אנחנו למעשה גם יזמים וגם מבצעים כקבלן מבצע רק לעצמנו. למעשה, בתחילת המלחמה בהזדמנות הראשונה היה הנושא של פתיחת אתרי בנייה, שזה אירוע מאוד חריג בהיסטוריה, כי גם בתקופות של מבצעים קודמים, וגם בתקופות של קורונה אתרי הבנייה עבדו כרגיל כל הזמן. בעצם פה נתקלנו בהתחלה בקושי בפתיחת אתרי הבנייה, אני יכול להגיד שהיום או כבר בעצם מהשבוע השלישי, כל אתרי הבנייה שלנו עובדים וזה נכון שלא כולם עובדים ב-100% מבחינת פועלים, כי ידוע הנושא של החרגה של כל הפועלים הפלסטינאים. לנו באופן ספציפי היה יחסית הרבה קבלני משנה שמתנהלים עם פועלים סינים אז המצב הוא קצת יותר טוב מאחרים, אבל עדיין יש פה קבלני משנה רבים בשוק שנשענו על העובדים הפלסטינאים, וכרגע בעצם מייצרים אלטרנטיבות עם מה שנמצא בכוח האדם המקומי, וכמובן המדינה פה דרך ההתאחדות החליטה לפתוח עוד אפשרויות לעובדים זרים, רק חשוב להגיד שעובדים זרים חלקם לא מגיעים תוך כדי מלחמה,

גם כשיש אישורים ויש כוונות זה לא בהכרח קורה באופן מידי. לכן, מן הסתם פה יש איזושהי השפעה בנושא של הפועלים. בהיבטים אחרים אני חושב שנכנסנו לתקופה הזאת של המלחמה עם שנה שבה גם ככה הייתה ירידה יחסית במכירת הדירות, אז אני חושב שמי שנכנס למלחמה חלש מבחינה פיננסית ומבחינת מינוף, מן הסתם קשה לו יותר בתקופה הזאת ואנחנו התחלנו לראות כבר לצערי אותותיהם של גופים פיננסיים ש החליטו להיות פחות סבלניים, פחות אורך רוח. ופה באמת עכשיו אני חושב שמתחילה דיפרנציאציה, בין חברות שהן יותר איתנות מבחינה פיננסית ביכולות לצלוח תקופה של מלחמה ויציאה ממלחמה שיכולה לקחת גם חודשים ארוכים. אנחנו למשל כתברה נמצאים עם חוב נטו ל cap נטו של סביבות ה-32% שזה מאוד מאוד נמוך, עם יחס הון עצמי למאזן מאוד גבוה ואז באמת יחסית אנחנו ערוכים גם לתקופות כאלה בצורה יותר מיטבית.. מצד שני, אני כן מצפה מגופים פיננסיים שבתקופת כאלה יידעו טיפה לשמור על אורך רוח, כי זה ברור לכל שגם חברות שחזרו לעבוד עדיין מוגבלות ברמת כוח אדם, יש פה הרבה מאוד אנשים במילואים במערכים השונים שמשפיעים גם על כוח אדם של החברות. אנחנו נתקלנו בהתחלה בהיסטריה כללית בכל דבר שנגעו בו, אז בטח ובטח מה שנקרא בפועלים של ענף הבניין. לצערי ראינו בהתחלה ממש ניסיון להחריג גם פועלים ערביי ישראל, דבר שכמובן לא נעשה ולא יעשה, אבל ההיסטריה בהתחלה הייתה מאוד גדולה ולכן, התגובות של הרשויות המקומיות היו מאוד מאוד איטיות ומהוססות לצערי עד שהם אפשרו פתיחה מלאה של האתרים.

שלומי שוב

רונן שאלה קטנה לגבי מה שהנושא הזה של כוח עליון או החרגה בחוזים לצורך העניין של מכירת הדירות נגיד אירוע כמו מלחמה ממועט או שיש כאלה ויש כאלה?

רונן יפו

אז א' יש פה סוגיה שבזמנו עלתה כי חוק המכר הוא קוגנטי והוא מגדיר את הנושא של כוח עליון, והגדרה של כוח עליון למעשה הגדרה משפטית, ואני חושב שעוד יהיו פה ויכוחים, אין ספק שבתקופות שבהם רשות מקומית לא אפשרה לפתוח את האתר בנייה אי אפשר לספור את מניין הזמנים הזה אלא כסגירה שהיא כוח עליון, כי זה לא שאפשרו לפתוח אותו תחת תנאים, פשוט לא אפשרו לפתוח אתרי בנייה.

שלומי שוב

כעיקרון יש חוות דעת כאלה היום?

רונן יפו

אנחנו עוד לא הגענו לשם אני מקווה שגם לא נגיע.

אמיר ברנע

רגע רוני, אנא התייחס לדיווח – האם אתם דיווחתם דיווח מידי? ומה אתם מתכוונים לדווח בדוחות ספטמבר?

רונן יפו

אנחנו כרגע לא דיווחנו דיווח מידי, כיוון שלא היה לנו שום דבר שהוא יצר איזושהי השפעה דרמטית. אגב, גם אתר בנייה בימים שבשגרה יכול לקבל צו סגירה זמני מסיבות כאלה ואחרות מבטיחות ועד נהלי רשויות כאלה ואחרים, ואנחנו בדרך כלל לא מדווחים על זה אם זה לא משהו שהוא קרדינלי. זאת אומרת, פתאום עכשיו סוגים אתר לתמיד, או חלילה קרה אירוע כמו שקרה בזמנו ברמת החייל. לכן, במקרים האלה שפה היו כמה ימים של עיכוב בפתחות אתרי הבנייה בתוך תקופה של תחילת מלחמה לא היה פה איזושהו משהו מהותי, וגם צריך לזכור שאנחנו כחברה לא מחזיקים נכסים מניבים, לא נכנסנו לתוך סוגיות של שוכרים, תשלומים ודברים כאלה שאולי חברות אחרות כן ואז באמת יש לזה השלכות.

אמיר ברנע

ומה לגבי הערה בדוחות ספטמבר מה יהיה?

רונן יפו

אז א' דוחות ספטמבר עוד לא פרסמנו, אנחנו עכשיו בדיוק יושבים עליהם ואנחנו נצטרך לראות מה אנחנו כן מציינים בתוך הדוח עצמו. אבל שוב אני אומר אני לא מרגיש שאני יכול להגיד שיש איזושהו שינוי דרמטי מעבר לזה שכולנו נמצאים בחוסר ודאות מסוים. זאת אומרת, אנחנו לא יודעים מה יהיה מחר או בעוד שבוע, מה המשמעות של חזית צפונית, משמעות של השבתה נוספת של אתרי בנייה וכן הלאה. לכן אנחנו חיים מיום ליום כמו כולם ובודקים את ההשפעות ברמה היומיומית.

שלומי שוב

תודה רבה אני רוצה לצרף את שחר מפקס, בכל זאת פוקס זו קבוצה מאוד משמעותית פה במשק, נשמע גם את הזווית שלהם. בגדול מה שאנחנו רוצים פה אתה יודע אין מה לעשות אנחנו חשבונאים, גם אתה כן, אנחנו רוצים בגדול את ההשפעות אבל בקונוטציה חשבונאית. אני יודע שבימים של דוחות כספיים זה לא פשוט לאף אחד אבל מה אתה בכל זאת יכול להגיד?

שחר רניה

לא אכנס בסקירה בפרוט לנושאים חשבונאיים, אני רוצה יותר להתייחס לפאן העסקי, אתם תשליכו מהדברים מה הסוגיות החשבונאיות שנגזרות מהמצב. אציג את עצמי, אני שחר רניה, סמנכ"ל הכספים של קבוצת פוקס. אני רוצה לייצג את כל תחום הקמעונות אופנה ולא לדבר ספציפית על פוקס, אני אגע גם בפוקס אבל ההסתכלות שלי תהיה יותר כלל הענף. אני קודם רוצה להסביר מה קרה בתקופה האחרונה, בלי קשר למלחמה כדי שנבין את הרקע כי זה מאוד חשוב להבין בעיניי, ואחרי זה נכנס להשפעת המלחמה ומה קורה איתנו, מה קורה עם הענף וכו'. מי שמכיר את חברות האופנה אנחנו שוכרים נדל"ן בסכומים משמעותיים, מפעילים הרבה חנויות, מבנה העלויות הוא קבוע ברובו, הענף מאופיין במנוף תפעולי גבוה, שכר דירה, דמי ניהול, ארנונה, חשמל כולם הוצאות קבועות, שכר עבודה בחנויות גם היא הוצאה גדולה והיא קשיחה יחסית, המנוף התפעולי הגבוה מייצר סיכון של ירידה בהכנסות, סיכון מאוד גדול. בשני

הרבעונים הראשונים היו לא מוצלחים למרבית החברות בענף. את תבחנו את תוצאות הפעילות, יש ירידה בכולן ממספר סיבות. קודם כל, נושאי יוקר מחיה ומאקרו כלכלה משפיעים ללא ספק. לכל אחד מאיתנו יש פחות הכנסה פנויה בגלל משכנתה שהתייקרה, וכל דבר שלמעשה צורכים התייקר וזה אומר שנשאר פחות כסף בכיס, פחות כסף לקנות גם לרכוש ביגוד ומוצרי לייף סטייל, לא יודע להגיד כמה אחוזים זה מוריד אבל לבטח זה פוגע. אני לא מעוניין להיכנס לפוליטיקה, אבל הרפורמה המשפטית, מהפכה משפטית, שהשפיעה על המצב רוח של הצרכנים כנראה גם תרמה לירידה ופגיעה בתוצאות. לאנשים היה פחות חשק לבוא לרכוש, כמו כן יש גם פגיעה ישירה בגלל הפגנות שהיו במספר מוקדים בארץ. אם אני מתייחס לחלק האופנה, מזג האוויר החריג מאוד השנה לא עשה טוב לכל חברות האופנה, החורף הגיע ממש מאוחר לקראת ינואר וברגע שהחורף מגיע בינואר למעשה, נשארים עם מלאים ואז נכנסים לתקופת מבצעים מאוד עמוקים וזה מה שקרה ברבעון הראשון. מה שקרה ברבעון השני ואפילו כבר במרץ ולא באפריל, שהחורף נשאר איתנו היינו עם מזג אוויר חורפי, עד תחילת מאי, שזה גם משפיע על המכירות ברבעון שני ועל עומק ההנחות שעלה. יש עוד דברים שהשפיעו וזה העליה של הטסים לחו"ל ועוד השפעות כאלה ואחרות, אבל בגדול מה שזה אומר שחברות האופנה הגיעו לשביעי באוקטובר לא במצב כל כך טוב, יש כאלה יותר טוב יש כאלה פחות טוב, עם לא מעט מכות שהם ספגו עד אז.

מהשמיני לאוקטובר אני אחלק את זה לשבועות, ביום הראשון, היינו סגורים החלטנו בקבוצה כן לפתוח למחרת לפתוח את החנויות באופן מצומצם, לא כל החנויות היו פתוחות בשבוע הראשון. לאט ככל שעברו השבועות, התחלנו יותר ויותר חנויות. חנויות בקו העימות סגרנו, סגורות עד היום חנויות בקו עימות. מן הסתם, המכירות שלנו הרבה יותר נמוכות ממה שהיה קודם. חנויות גם מצומצמות, מבחינת שעות עבודה אנחנו פתוחים מעשר עד שש. לאט לאט הרחבנו מעשר עד שבע, איפה שחשבנו שכן נכון לעשות. עשינו הערכות מצב כמובן, ואנחנו פה ושם מרחיבים את שעות הפעילות. אם נבחן את ההוצאות שזה קריטי לרווח והפסד בגלל נושא העלויות הקבועות, שכר העבודה בחנויות הצלחנו לצמצם איכשהו למרות שזה לא מספיק ועדיין יש פה הוצאות שכר עבודה לא קטנות. שלחנו עובדים לחל"ת, במטה ובחנויות. שכר דירה ודמי ניהול שהן הוצאה משמעותית של כל חברות בתחום שלנו.

שלומי שוב

ואתם מקבלים ויתורים נכון? כמו שאופיר אמר.

שחר רניה

אסביר, בגדול בישראל יש 3 קבוצות משכירים גדולות ויש עוד הרבה משכירים קטנים, בינוניים. אבל אנחנו במשא ומתן מן הסתם עם כולם, עם אחד המשכירים הגדולים כן הגענו להסכמות, שעיקרו זה תשלום שכר דירה בהתאם למחזור, תשלום דמי ניהול, אוקטובר ונובמבר. לגבי דצמבר אני מניח שנגיע להסכמות נוספות. אני מניח שיתר המשכירים יתיישרו לפי מתווה דומה לזה, כי בסוף זה WIN WIN, זהות האינטרסים היא ברורה, אין פה אינטרסים מנוגדים. נושא אחרון זה מלאי, הנושא הכי קריטי בחברות כמונו זה מלאי וככל שאתה יודע לנהל את המלאי נכון בתקופה הזאת אז תצליח לצלוח את המשבר הזה ויכול להיות משבר גדול למי שלא יהיה לו תזרים מספק, ולמי שלא יצליח לגייס הלוואות,

ולמי שלא יודע לנהל את המלאי. הניהול מלאי הוא קריטי, הטיפול במלאי כולל עצירת הזמנות חדשות היכן שצריך, החזרה לספקים/ זכיינים, במקומות שאפשר לבצע מכירה בערוצים סיטונאים, וכן לאחסן ולממן לשנה הבאה, זה אמנם עולה כסף עם זאת זה אחד הפתרונות. משפט אחרון, באמצעות ניהול נכון ניתן לצלוח את המשבר הזה ואני מאמין שהמצב יחזור לקדמותו במהרה. מאחל לכולנו שיהיה שקט ונחזור לשגרה.

שלומי שוב

תודה שחר, שים לב שבדברים שאמרת, אני בתור חשבונאי אומר לך שיש שם לא מעט סוגיות חשבונאיות, חלק מהם כבר דיברנו עליהם במהלך הדיון ונצטרך לעשות מאמץ גם המחלוקות המקצועיות וגם רשות ניירות ערך כדי לעזור לכם ולא להקשות עליכם.

אריק פרץ

אוקיי אז אני אנסה לעשות את זה כמה שיותר פשוט כי קבוצת ביטוח זה משהו שהוא מאוד מורכב- זה אחזקה של המון חברות גם באחזקה פיננסית וגם באחזקות ריאליות.

כדי לפשט את זה אז בוא נאמר ככה, חברת ביטוח או קבוצת ביטוח (אני לא מדבר על הראל ספציפית) למעשה מקורות הרווח שלה הם שלושה- אחד – ניהול נכסים כמו פנסיה, גמל, ביטוח מנהלים, קרנות נאמנות וכו'. בהיבט הזה כמובן שהירידות בשווקים מורידות את דמי הניהול הקבועים אך לא בצורה משמעותית, זה לא השפעות דרמטיות, זה המקור הראשון.

המקור השני הוא כמובן ביטוח, שלזה אני קורא הרווח חיתומי – פרמיות פחות תביעות, פחות הוצאות ופחות עמלות. כאן אני חושב שזה כבר ידוע שתחומי הביטוח הנקראות בעגה המקצועית "ביטוח כללי" – קרי, רכב, דירות, עסקים וכו' מכוסים על ידי המדינה במסגרת קרן מס רכוש ולכן בהיבט הזה לחברות הביטוח באופן כללי לא אמורה להיות חשיפה כמעט בכלל. בטח לא משמעותית. יש אומנם כל מיני עסקים וכל מיני פוליסות שניתן לרכוש בהם גם כיסוי נזקי טרור אבל זה זניח.. בעולמות של ביטוח החיים ברווח החיתומי אז כמובן יש כאן נזקי מוות, לא מעט אנשים נרצחו יש כאלה שנפלו בקרב, כאלו שהם מבוטחים ברמה הפרטית שלהם כי יש להם פוליסות לביטוח חיים ואנשי מילואים שגם לגביהם ברמה הפרטית יש להם ביטוחי חיים אלו מכוסים על ידי חברות הביטוח ושם אין החרגה לנזקי טרור ומלחמה וכאמור, חברות הביטוח נושאות בסיכון. כל חברה עם התמהיל לקוחות שלה ועם נתח השוק שלה אבל גם כאן אני יכול לומר בהערכה שלי לגבי השוק לא אמורים להיות כאן סכומים משמעותיים אלא אם כן המלחמה תתפתח ויהיו פה מספר מאוד גדול של נופלים אני מקווה מאוד שכמובן שזה לא יקרה. אז זה העולם החיתומי, עשיתי אותו ממש בקצרה אבל לזה לא אמור להיות כמו שאמרתי השפעה משמעותית. כמובן שיש את המכירות אבל המכירות כמעט ולא משפיעות על הדוחות הכספיים של חברות הביטוח. תיאורטית גם אם חברת ביטוח מפסיקה למכור עכשיו למשך חודשיים שלושה או אפילו שנה שלמה- לא אמורה להיות השפעה על הדוח הכספי של חברת ביטוח. התרומה שרואים של מכירות חדשות על הרווחיות השוטפת היא שולית כמובן, היה את ה shock של השבועיים הראשונים בביטוח וכמעט לא נמכרו מוצרים

גם כאלו של מוצרי משיכה דהיינו רכב ודירות שאנשים צריכים את זה ברמת Must. אבל אנחנו כבר רואים חזרה לשגרה כמעט מלאה גם כמובן במוצרי המשיכה דהיינו בביטוחי רכב, דירות, עסקים וכו' וגם במוצרי דחיפה דהיינו בריאות וריסק מוות שאותם נדרש לשכנע ולהסביר ללקוח את הצורך לרכוש.

מקור הרווח השלישי והאחרון זה ההשקעות - כאן נחלק את זה לשניים, אפילו לשלושה, האחד - יש כאן השפעה, חשוב מאוד לחלק את ההשפעה אחד לצד הנכסים ושתיים לצד ההתחייבויות. בצד הנכסים יש את הירידה המאוד משמעותית בערך הנכסים הפיננסיים בשוק ההון כתוצאה מזה שהריבית חסרת הסיכון עולה וכתוצאה מזה שמניות בסופו של דבר עכשיו שוות פחות וכן הלאה, אז כאן יש השפעה ויש הפסדי הון, אני מדבר כמובן על נכסי הנוסטרו של חברות הביטוח כי זה מה שמפיע על הדוחות בצורה משמעותית. נכסי העמיתים כמובן יש ירידה אבל זה פחות משפיע על הדוחות הכספיים והרווחיות אז בנכסי הנוסטרו אני חוזר, הירידות המשמעותיות האלה בנכסים יוצרים הפסדי הון בנוסטרו, הפסדי ההון אפילו שהם חלקם משמעותיים אצל חלק מהחברות ומהצד השני יש את ההתחייבויות, ההתחייבויות הביטוחיות הם דווקא מושפעות לחיוב כתוצאה מעליית הריבית חסרת הסיכון ואפילו בצורה משמעותית ואם עוברים לא רק מהדוח החשבונאי אלא גם לדו"ח יחס כושר הפירעון שזה הדו"ח שקובע האם חברת ביטוח יכולה לחלק דיבידנד כן או לא אז נכון שיש שתי השפעות יש השפעה מצד אחד של ערך הנכסים שירד והוא יורד ישירות לתוך יחס כושר פירעון ומוריד את ערך הנכסים אבל מצד שני כיוון שההתחייבויות מהוונות בריבית הרבה יותר גבוהה כי ריבית חסרת הסיכון עלתה למעשה כבר מתחילת השנה אבל אחרי ספטמבר בעקבות המלחמה היא עלתה בעוד איזה 0.5% (אני אומר את זה בצורה גסה על פני העקום) המשמעות היא שהתחייבויות מהוונות בריבית יותר גבוהה, הערך הכלכלי של ההתחייבויות יורד ולכן על פניו עודף ההון הכלכלי שהוא הפער בין הנכסים להתחייבויות שלעצמו אמור לגדול גם הוא בצורה משמעותית, לכל חברה יש את יחס הפירעון שלה ודוח הרגישות שלה אשר מפורסמים במסגרת דוח יחס כושר הפירעון אבל לדעתי אנחנו נראה (עוד פעם אני אומר את זה ברמת הענף) השפעת ריבית משמעותית על חברות הביטוח בכל אחד ואחד מהמגזרים גם בביטוח הבריאות גם בביטוח הכלכלי ובביטוח החיים, אני לא אכנס פה לכל מיני הגדרות מקצועיות אבל אין לי ספק שחברות תעדכנה את הריביות שבהן הן מהוונות את ההתחייבויות שלהם כבר בספטמבר ללא קשר למלחמה ואם הריבית הזאת תימשך ותהיה ב 31 לדצמבר 23 אז למעשה אנחנו נראה השפעה עוד יותר בדוחות, גם בדוחות החשבונאיים אבל עוד יותר בדוחות יחס כושר הפירעון שקובעות האם חברות ביטוח יכולות לחלק דיבידנד מהרווחים שלהם ועודף ההון הכלכלי שלהם אמור לגדול כמובן בהתעלם מהשפעות אחרות אקסוגניות - מחקרים אקטואריים וכו' שאינם קשורים להשפעות המלחמה.

אמיר ברנע

בסה"כ אני מבין ממך שהמלחמה הזאת לא השפיעה הרבה על חברות הביטוח.

שלומי שוב

גם בקורונה אגב זה היה ככה, תמיד בחברות הביטוח יש את העסקת גידור המובנת הזאת.

אמיר ברנע

הנקודה המרכזית שהוא אמר זה נושא הקיזוז – הקיזוז שבין נכסים להתחייבויות.

רוני זרניצקי

בהמשך למה שרוני אמר קודם, אז לגבי מדיניות ההכלה של מערכות מממנות, אנחנו ואני בתור מלווה של הרבה פרויקטים בבנייה קיבלנו הנחיה חד משמעית במערכות הממנות לגלות מדיניות של הכלה וסבלנות כלפי לווים ופרויקטים לבנייה, כמובן כל דבר לפי העניין ובלי ניצול של המצב אבל בהחלט כן ואני חושב שהאירוע האגרסיבי שכולם מכירים הוא לא בהכרח קשור לאירוע המלחמתי. בנוסף לזה אני אגיד שבהיבטי הוועדות, הוועדות המקומיות וקידומים של היתרים וטבעות, הם מגלים דווקא הרבה עניין עכשיו בקידומים לאור העובדה שהם צופים בקושי הרב הקיים בהיבטים היזמיים והם מחזרים אחרי היזמים, הם מגלים סבלנות ועניין וקידום של היתרים וטבעות כי הם חוששים מהמשך שיביא לעצירת העניין הזה ודווקא אני מזהה כן יזמים שנכנסים בדלת הזאת וכן מקדמים. איזה מהפרויקטים יצא בסופו של דבר לפועל או לא? זה קשה להגיד ואני מזכיר גם שאנחנו הגענו לכל האירוע הזה על רקע של ריבית מאוד גבוהה וקושי יזמי - קושי של קידום יזמי גבוה בגלל עלויות מימון מאוד גבוהות ומכירות של דירות בצניחה. דווקא אני מזהה כן יזמים בפרויקטים השונים שהמוח הישראלי לא מפסיק להמציא פטנטים ושיווק מאוד אגרסיבי בחו"ל ואני כבר רואה דיווחים של מכירות לזרים בקבוצות בחו"ל וכבר אני רואה הסכמי חתימות על הסכמי מכר של דירות לתושבים זרים שכן מגלים פה עניין בגלל כל מיני גילויי אנטישמיות וכו'.

רון יפו

רוני אני רק רוצה להגיד משהו בהיבט הזה שלא התייחסתי קודם, אני חושב שכן אפשר לראות עכשיו שני דברים גם תוך כדי המלחמה – אחד, בפרויקטים שבהם אנחנו מאוד קרובים לסיום הפרויקט אנשים מחפשים דירות עם ממ"דים ומחפשים פרויקטים זמינים עם ממ"דים. אז זה כן קורה תוך כדי המלחמה. ושתיים מה שאמרת הוא באמת נכון, יש התעניינות בקרב משקיעים יהודים מחו"ל שדווקא עכשיו רוצים לקנות דירה בישראל, זה לא בכל עיר וזה לא בכל מקום, יש לזה יותר דגש בירושלים. רואים את התנועה הזאת גם ואני מסכים איתך שמה שיקרה אחרי המלחמה, אני לא יודע מה המועד של סיום המלחמה, אבל אין ספק שאם נכנסו עם דפיציט של דירות באופן כללי בשוק בגלל אנשים שישבו על הגדר תקופה מאוד ארוכה אז לדעתי ברור שהדבר הזה רק התעצם בטח בגבולות גדרה חדרה שבו יותר אנשים רוצים לגור ובטח דירות עם ממ"דים.

שלומי שוב

רוני ברשותך אם תוכל להתייחס להיבט של הערכות השווי.

רוני זרניצקי

הערכות שווי, אני רואה במסמך שאילן והרשות פרסמו בתור Guide lines ואיזשהם הנחיות מאתגרות באופן כללי ואני מודה על זה וזה מאוד חשוב. אני חושב ורואה ומרגיש שהשפעות קצרות טווח ככל שהן כרגע קצרות טווח והשפעות על ה NOI בסקטורים כאלה ואחרים הם לא בהכרח דברים שמשפיעים באופן ישיר על שווי הנכסים וצריכים להיבחן ואני רואה את החיך של אמיר וצריכים להיבחן לאורך זמן ארוך יותר כדי להבין ולדעת האם זה יורד לשווי הנכסים, זה כמו שראינו בהתחלה ירידה משמעותית בפדיונות בקניונים ובפתיחה וכו', אנחנו כבר מתחילים לראות טיפוס חזרה למעלה ויש גם גורמים מאזנים. לא בכל הסקטורים אנחנו רואים כמו שפה אמרו ירידה ב NOI ואני מניח שלקראת הדוח השנתי אנחנו נהיה יותר חכמים ונדע לנתח ולנתב את הדברים ככה איפה באמת יש השפעות ואיפה יש מקום לגעת. בסופו של דבר אנחנו לא רואים ממש כרגע ירידה בשווי של נכסים אנחנו לא רואים עסקאות שמצביעות על שינוי בשווי של נכסים, את התיקונים בשיעורי ההיוון איפה שהיה צריך לעשות ובנכסים שכן נפגעו כתוצאה מהריביות ומהכנסות כבר ידענו לתקן איפה שהיה צריך והיה צריך מעט לתקן אז תיקנו כבר ברבעונים הקודמים ואנחנו נהיה יותר חכמים בדוח השנתי בעיקר על רקע שתהיה אולי ודאות יותר גבוהה לגבי האורך וההמשך של האירוע הזה.

אמיר ברנע

אבל רוני זה נכון שאתה לא רואה ירידה בשווי נכסים כי אין עסקאות ..

רוני זרניצקי

אני לא רואה ירידה כין אין עסקאות אבל לו היה צורך או רצון עז למכור את הנכסים באופן שנובע מסטרטגיה מסוים אז היית רואה ירידה וכנראה שהשוק יודע להכין את הדברים וצריך להגיב בסופו של דבר. המרכיב של ה NOI או מרכיב של שיעור ההיוון הוא אחד הרכיבים שבביל לקבוע את שווי הנכסים, נדבך משמעותי הוא בפידבק מהשוק שנובע מעצם ביצוע של עסקאות וזה נכון שאין הרבה עסקאות אבל גם אל המעט שיש לא מצביע (לפחות לא בשלב הזה) על שינויים בשווי הנכסים. יכול להיות שזה יהיה, אנחנו עם היד על הדופק ואני מניח שבדוח השנתי אנחנו נתמודד עם זה.

שלומי שוב

רוני מה שאתה אומר שאם היית צריך לעשות הערכת שווי היום, לא היית עושה הפחתה מהותית בשווי של הקניונים לדוגמה?

רוני זרניצקי

עוד פעם, אני לא מסתמך על אירועים שהם בשלב הנוכחי קצרי טווח וירידה נקודתית ב NOI. אנחנו כבר למודי ניסיון מהקורונה ואנחנו יודעים שהשוק הזה יודע לתקן את עצמו מהר מאוד ובמיוחד גם שאנחנו רואים את השינויים שקורים בימי שישי כמו שאופיר אמר, אני ממש מקבל דיווחים של הכנסות ופדיונות מהמון נכסים ואני רואה את התנודתיות מיום ליום זה יכול להיות אם יש יום יותר מתוח ההכנסות

צונחות ושיש יום יותר רגוע ותלוי איפה אנחנו מיד רואים את השינויים ואני בתור מעריך שווי לא ניזון ולא יכול לקבל החלטות על בסיס של אירועים שהם מאוד מאוד קצרי טווח חייב להיות עם אורך רוח בעניין הזה.

גיא טביביאן

אז כמו שאמרת שלומי, יש כמה סוגיות חשבונאיות שצריך לתת עליהן את הדעת. אתה התייחסת ואחרים התייחסו לרובן. כמוכן שמבחינה חשבונאית מדובר באירועים שלאחר תאריך הדיווח שאינם מחייבי תיאום, אך מצריכים גילוי. הנושא של מצב פיננסי ועסק חי כן צריך להיבחן עד למועד אישור הדוחות, שזה חריג לשאר השלכות המדידה. כל ענף מוצא את עצמו כבר עכשיו עם הסוגיות שרלוונטיות אליו. הזכרת את הנושא של הקלות לשוכרים שמשפיע על הדוחות של חברות נדל"ן מניב ועל הדוחות של החברות הקמעונאיות, בעיני יש איזשהו עיוות בתקן IFRS 16 עם הנושא של תיקונים בגין חכירות, אבל אני חושב שיהיה אפשר למצוא לחלק מהדברים פתרונות פרקטיים. יש בחברות נדל"ן יזמי גם את הנושא, שהוזכר בדיון, של האם יש פה כוח עליון. אנחנו כבר רואים התחלה של בחינה משפטית של הנושאים האלה ועמדות משפטיות. חברות יצטרכו לבחון את ההשלכות המשפטיות והאם יש כאן הפרה או אין הפרה של חוזים.

שלומי שוב

על נושא של הערכות השווי מה אתה חושב? לגבי מה שרוני אמר עכשיו נניח או בכלל על הערכות שווי.

גיא טביביאן

שלומי אני חושב שאתה יודע שהיו הרבה דיונים לגבי הערכות שווי בתחילת הקורונה ואני הייתי יחסית מהספקנים. אבל אם נסתכל בדיעבד, אז אני חושב שבמידה רבה חברות הנדל"ן והשמאים צדקו. הראייה שלנו כאנשי פיננסים הייתה שמכיוון שאי הודאות גדלה אז השווי של הנכסים צריך לרדת. יש פה נעלם אחד מאוד גדול כמה זמן האירוע הזה יימשך ומה תהיה העוצמה שלו.

שלומי שוב

אבל איך צריך לשקלל את האי ודאות הזו?

אמיר ברנע

לי דווקא חשוב גיא אם אתה יכול להתייחס במשהו להחלטות של חברות, דיווח מידי או דיווח כאירועים לאחר מאזן, איך אתה כחשבונאי רואה את המיון הזה? האם ההבהרות הן ברורות? האם ההנחות הן ברורות?

גיא טביביאן

הקושי הכי גדול ממה שאנחנו גם שומעים מלקוחות וגם הקושי שלנו זה הדרישה של רשות ניירות ערך (אילן התייחס אליה) הוא לנושא של הכימות. יש אי ודאות מאוד גבוהה וקשה מאוד לבצע את הכימות

של ההשפעות. רשות ניירות ערך התייחסה לזה בנייר שלה, אבל עדיין כתבו במסמך דגשים שמעודדים, גם במקומות שזה קשה לאמוד באופן מהימן, לתת הערכה. אני מבין את הצורך מבחינת המשקיעים, אבל אני חושב שברמה המעשית זה מאוד מאוד קשה במצב אי הוודאות נכון להיום. אנחנו רואים חברות שיש להם קושי או אפילו טענה לחוסר רלוונטיות של בחינת ירידת ערך או הפרשה להפסדי אשראי לדוחות של 30 בספטמבר. אין מה לעשות, חברות צריכות להוציא דוחות ל-30 בספטמבר ויש בחלק מהחברות סימנים לירידת ערך או שזה מועד שנתי לבדיקת ירידת ערך מוניטין וצריך לעשות את זה על אף שיודעים שקרה אירוע מאוד דרמטי לאחר תאריך הדיווח שהוא אינו מחייב תיאום, כלומר יצטרכו עוד בדיקת Impairment בדוחות השנתיים. יש פה הרבה קשיים או דברים של חוסר נוחות ברמה הפרקטית, אבל אני חושב שהקושי העיקרי בעיניי זה הקושי בכימות. אני חושב שרשות ניירות ערך גם צריכה לגלות הבנה כי יש כאלה שקראו את הנייר ופירשו אותו כדוחף מאוד, הייתי אומר מעבר למעודד, עם ציפייה מחברות לכמת דברים שאני חושב שכל אחד שישתכל על העסק/הארגון שלו יהיה לו קשה מאוד לבצע את הכימות הזה במצב הנוכחי.

שיראל גוטמן

אני רוצה לנצל את ההזדמנות שאילן כאן ולברר איזשהו משהו שהוא התייחס אליו, שנוגע בעיקר לדיווח המיידי, אני אתייחס גם לעניין הכמותי. תראו העובדה שיש מלחמה לא משנה מהעקרונות דיווח לפי חוק ניירות ערך והאירועים הם אירועים משתנים, פעם זו המלחמה זה הקורונה פעם זה משבר הסאב פריים ובמשך שנים הקו של הרשות שאילן מצד אחד אמר אותו הוא אמר אין בישראל חובת דיווח על אזהרת רווח אין כזו ואם אין בישראל חובת דיווח על אזהרת רווח אז לשאלה של אמיר ברנע מתחילת הדיון איפה עובר קו הגבול בין מה מדווחים בדיווח מיידי ובין מה מדווחים בדוח הרבעוני אני חושבת שזה החידוד של מה זה אירוע או עניין. כשנפול לי טיל על מפעל והורס אותו אז זהו אירוע עניין וכשעוזב אותי שוכר מהותי אז זה אירוע עניין, וכל מה שהוא לא שני דברים - אחד רוחבי זאת אומרת ההבנה שלו היא נלמדת מרוחב או תוצאות שאני לא יכולה לכמת אותן היום, הוא לא אמור לבוא לידי ביטוי היום. אני אתן דוגמא גם כשאנחנו מקבלים טיוטות של הערכות שווי שזה בעצם לא אירוע עניין אלא זה איך החברה מכמתת את שווי הנכסים שלה גם כשאנחנו מקבלים טיוטות כאלה אנחנו לא הולכים ומדווחים אותם גם אם יש שינוי משמעותי בין אם לטובה ובין אם לרעה כי לכולם ידוע שהמועד הרלוונטי לבוא ולתת גילוי על זה הוא במסגרת הדוח. כנ"ל על השלכות רוחב של מימון כנ"ל אם מחר השמאי הממשלתי מפרסם עדכון בריבית שמשפיעים על שיעורי ההיוון, זה לא אמור לייצר את הטריגר לחובת דיווח מיידי.

ומתי כן נותנים דיווח מיידי בהקשר עם האלה?

יש שני טריגרים, אחד אילן אמר אותו - מידע פנים, חברה יכולה להחליט שהיא מנקה מידע פנים בין אם כי יש לה נושא משרה שרוצים לממש אופציות ובין אם כי היא רוצה לעשות פעולה מול השוק בין אם זה רכישת ניירות ערך ובין אם זה הנפקת ניירות ערך אז זאת סיבה אחת.

וסיבה אחרת והיא גם לא פחות חשובה זה מה שנקרא worst recall, אם יש לי קשרי משקיעים ופונים אליהם משקיעים ומבקשים לדעת בטח ובטח אם נתתי את תחזיותי וכי אז במקום לדבר עם משקיע בודד

שפה יש קושי אז הדרך שלי לתקשר את ההשפעה אם כך בחרתי זה בדיוק באותה אזהרת רווח זה בדיווח מיידי.

למה אילן לדעתי זה לא יכול להיות חובה? אני אגיד את המסוכנות בזה כי אתה ציינת עוד משהו שאני שומעת אותו לראשונה אמרת כשהעניין הוא חורג מבדרך כלל אזהרת רווח שאתה מסכים שהיא לא קיימת היא בהגדרה חורגת מבדרך כלל ולכן גם אם יש לי שינוי צפוי שהוא מהותי בהכנסות אבל לא כי נפל לי טיל על הבניין אלא בגלל הסביבה כולה זה בדיוק מסוג הדברים שלא אמורים לעלות בדיווח מיידי אלא אזהרת רווח שהיא וולונטרית בישראל או כשחרור מידע פנים שהוא מחויב אם יש פעולה מול השוק. זה בדיוק מסוג הדברים שאמורים לבוא ולהיות אחר כך בדיווח ברגע שהרשות מחזירה את זה לשולחן החובה דיווח החשיפות לתברות ולדירקטורים הם מטורפות כי אז מתחילה השאלה של מתי היה היום הראשון שבו זה נודע? אף פעם לא היינו שם.. אז העובדה שיש מלחמה היא לא אמורה לשנות את זה פרט לכך לטעמי הנייר של הרשות הוא נייר מאוד מסייע.

באה הרשות והיא יכלה גם שלא לתת את הנייר הזה ובעצם הסתכלה גם על הלקחים שהיא למדה מהאירועים הקודמים זה נייר שאני חושבת שחלק משמעותי ממנו לפחות בלי החלק של הדיווחים הוא more of the same תלוי שינוי, זאת אומרת בקורונה זה היה מאוד מאוד דומה ופה הרשות נתנה עוד דברים שהם מבחינתי דוגמאות שחברות צריכות לשקול בנוסף אם זה עוד דוגמאות אני מניחה שיש עוד ואני מניחה שזה גם לא מתאים לכולם.

לעניין הבקשה הכמותית, אני לא הייתי נלחצת מהבקשה הכמותית של הרשות. הרשות תמיד מבקשת עד כמה שניתן לכמת והחברות תמיד מסתכלות ובוחנות מה הן יכולות לכמת או לא ודי ברור לי גם כשאני קוראת את הנייר שאם אין יכולת לכמת והיות שאנחנו נמצאים כולה באמצע נובמבר והאירועים החלו בשביעי באוקטובר האירועים הקשים הללו, אז על פי רוב באמת זולת חריגים לא ניתן יהיה לכמת וקריאת הכיוון תהיה קריאת הכיוון של מה הפרמטרים גם איכותית זה חשוב, שעשויים להיות מושפעים אגב רובן יהיו מאוד אינטואיטיביים לאנליסטים שמסקרים את החברה ובכל זאת הסיוע בנייר שאתה בא ומסתכל ואולי פספסת משהו וכל אחד מסתכל גם על האחרים ועל הענף זה בוודאי משהו מסייע. אז אני מאמינה שאנחנו נראה על פי רוב בוודאי ברבעון הזה אני לא מדברת על השנתי אנחנו נראה בעיקר התייחסות שהיא התייחסות איכותנית.

שלומי שוב

הרגעת אותנו שיראל, תכף נשמע את אילן שיסכם לנו אבל אני רוצה עוד לפני אילן לשמוע את יבגני. יבגני אתה יודע שהיום ה13 לחודש היה אמור להיות בערב ההשקה של הספר שלנו, לא יודע אם כולם יודעים, הייתה אמורה להיות לנו היום בערב השקה של ספר חדש שהוצאנו על IFRS17, עבדנו עליו מאוד קשה וחיכינו לזה אבל החיים קצת התהפכו, אז זה לא זמן לחגיגות.

יבגני אוסטרובסקי

תודה ושלוש לכולם. לגבי חברות הביטוח, אני חושב שאני לא אוסיף יותר מדי על הדברים, שאתה (שלומי) אמרת בהתחלה, וגם מה שאמר אריק פרץ. אני כן חושב שאגב עוד כמה נקודות מעניינות בהקשר של השלכות המלחמה, זה שזה בוודאי לא ישפיע אותו דבר על כל חברות הביטוח. יש פה השפעה שונה בין ענפים שונים וביטוח משנה, בין טווח קצר וטווח ארוך, בין סולבנסי ובין דוח כספי - זה לא אותו דבר. לדוגמה, כנקודה מעניינת, גניבות רכב היו תופעה ש-עשתה שמות' בחלק מחברות הביטוח, במיוחד אלו שהיו פעילות בעיקר בביטוח אלמנטרי ובענפי הרכב ואפשר לומר שמאז שהתחילה המלחמה, לידיעתנו התופעה הזו פחתה באופן משמעותי. יש גם פחות תאונות כיוון שיש פחות תנועה בכבישים.

אמיר ברנע

יש תביעה ייצוגית בעניין הזה.

יבגני אוסטרובסקי

יש תביעה ייצוגית אבל עדיין לצורך העניין יש הרבה פחות גניבות, שומרים יותר על הגבולות והדבר הזה כן יכול להשפיע לא אולי על הדוח הכספי הנוכחי, אבל בהחלט יכול להשפיע על החברות שיותר ממוקדות בענפים הללו. גם ענפים כדוגמת ביטוח נסיעות לחו"ל, יש פחות אנשים ייסעו לחו"ל - זה גם יכול לחשוף או להשפיע על התוצאות העתידיות. בענפים כדוגמת אובדן כושר עבודה, לוקח גם זמן לברר את התביעות בגין התיק הקיים. תיתכן קורלציה מסוימת בין אבטלה, או חלילה אנשים שלא יכולים לעבוד יותר בגלל מצב נפשי או פיזי, לבין תביעות הביטוח. התופעות הללו יכולות לקחת זמן, או להתברר על פני זמן. גם לגבי תמותה (ביטוח ריסק מוות), לפעמים זה לוקח זמן עד שהחברה יודעת אם בכלל מישהו נפטר או בוודאי מישהו נכנס למצב של אובדן כושר עבודה ומגיש תביעה. אני עדיין מסכים עם המסקנה שעם הפיזור, ועם ביטוח המשנה, כנראה שבתחומים הללו ההשפעות יהיו קטנות יותר, אבל בהחלט יש פה הרבה מאוד השפעות שונות, והן כאמור רחבות ושונות בין טווחי הזמן, בין החברות ובין מסגרות המדידה. בעיני, בולט שההנחיות של רשות שוק ההון התמקדו בגילוי כמותי יחסית מצומצם לגבי ההשפעה על תיקי ההשקעות. לגבי רגישות לריבית, הגילוי איכותני, ורוב הדיון על הדברים האחרים הוא דיון איכותני של חשיפות ופחות דיון מכומת.

שלומי שוב

אני רוצה לפנות כעת לראשי מחלקות מקצועיות שנמצאים פה, האם יש לכם בשורה בשבילנו לדברים שדיברנו עליהם כן? שיראל הרגיעה אותנו, האם אתם יודעים להרגיע אותנו גם?

דני ויטאן

אני מצטרף לשיראל, ההתרשמות שלנו מהחברות שאנחנו רואים שקשה מאוד לכמת את ההשפעות בתקופה הזאת, למעט באמת מצבים מאוד ספציפיים.

שלומי שוב

דני, אם אני חברת אשראי חוץ בנקאית, הרי אנחנו יודעים שלגבי הבנקים יש את ההחלטה בעייתית לטעמי של הפיקוח שצריך לטפל בזה כאירוע מחייב התאמה, אני לצורך העניין עכשיו דירקטור בחברת אשראי חוץ בנקאית, האם אני צריך בגילוי לתת השפעה כמותית למה הגידול בהפרשה כתוצאה מאירועי המלחמה?

דני ויטאן

אני חושב שלומי, שגם חישוב של ההשפעה הכמותית של גידול בהפרשה גם היא משימה לא פשוטה.

שלומי שוב

אבל הרי עובדה שהבנקים יודעים לעשות את זה.

אודי גרינברג

כן אבל שלומי, בדוח עצמו זה Non-GAAP.

שלומי שוב

אני מסכים איתך שזה לא חשבונאות, אבל עדיין מעשית הם הצליחו לעשות את זה, זה לא חשבונאות אני מבין, אבל עדיין הם הצליחו לעשות את זה. אני דירקטור בחברת האשראי החוץ בנקאית איך אני צריך להרגיש במצב כזה?

דני ויטאן

אבל שלומי, גם כשאתה אומר לתת את ההשפעה של ההפרשה לדוחות מסופקים נכון להיום בוא נזכור שבדוחות השנתיים ההפרשה תהיה ל-31 בדצמבר, היא לא תהיה להיום יהיו ועוד אירועים שכנראה יקרו עד סוף דצמבר וגם אחר כך, בינואר ובפברואר שיכללו אותם במדידה. גם מדידה כזאת, אני לא יודע אם תיתן לך באמת מידע אינפורמטיבי מספק. יכול להיות שצריך להרחיב את הגילויים לגבי המרכיבים של התיק, כמה חובות נמצאים אצל לקוחות באזור העוטף, כמה חובות נמצאים בענפים יותר מסוכנים, ניתוחי רגישות כאלה ואחרים, זה מידע שיכול להיות שאפשר לתת אותו אבל מידע של מה הכימות להיום, מעבר לזה שיהיה מאוד מאוד קשה לבצע אותו, אני לא בטוח שהוא גם ייתן ערך אינפורמטיבי כל כך משמעותי בהיבט הזה. יכול להיות שיש כל מיני פרמטרים כמותיים אחרים שאפשר לתת ביחס לאיכות התיק, לחשיפות התיק לענפים מסוימים, ללווים מסוימים, לאזורים גאוגרפיים בתוך המדינה. אלה דברים שאולי אפשר לתת אבל עוד פעם את הכימות של ההפרשה להיום, אני לא בטוח שזה ייתן באמת ערך אינפורמטיבי אמיתי גם למי שיקבל את הדוחות הכספיים היום ויקרא אותם היום.

אודי גרינברג

אני אוסיף לזה גם, אתה מדבר על השפעה של המלחמה שהיא משתנה מאקרו כלכלי אחד, מה עם כל השאר המשתנים, אתה משאיר יציבים? נכון למתי שלומי? ל-30 לספטמבר? אתה מבין את הבעייתיות, זה משהו שדנו עליו, אבל אתה לא יוצא מה Non-GAAP.

שלומי שוב

אני חושש פה גם מגל של תביעות ייצוגיות, כי זה מלחיץ מה זה מעשי, מה זה לא מעשי, איך לתת את המידע כמו שדני אמר, עכשיו תחשבו כמה אפשרויות יש כאן.

אורן הר נבו

באמת היה פה בדיון שעשינו די את המאחורי הקלעים של השאלה האם לדווח לדיווח מיידי כן או לא? ואני בהחלט גם חושב שהדיון שהיה לנו הוא משקף את הקשיים שיש בנייר של הרשות. בעיקר מה ששיראל אמרה, וגם מה שאמיר העלה בהתחלה, לגבי השאלה האם דיווח מידי נדרש בנסיבות כאלה, כן או לא? בדגש על העניין שמדובר באירוע רוחבי. נניח ומחר היה מקרה נקרא לזה דמיוני קיצוני יחסית, שמחר ה-FAA נקרא לזה רשות התעופה האמריקאית, הייתה מודיעה שטייסים מעל גיל 60 לא יכולים לטוס. אז זה מקרה שרק אנחנו יודעים באל על, וברור שצריך לשקף אותו לשוק וזה פגיעה משמעותית וכן הלאה וצריך לשקף אותו. אם יש מלחמה כן או לא אף משקיע סביר לא יכול לפספס ולכן, האמירה הזאת פה יש את האמירה ירידה משמעותית בביקושים, נמצאים פה טובי המוחות של המשק הישראלי, אני לא חושב שאני מחדש למישהו אם אני אגיד לו שירדו הביקושים לתעופה ברבעון הראשון של 2024 אבל יחד עם זאת אם אתה קורא את Wording, של הנייר הזה של הרשות אז למעשה אם לא נדווח יש פה סיכון. לכן, בנייה הסיכונים הכללי היינו צריכים לשאול את עצמנו האם אנחנו נותנים את הדיווח הזה כן או לא. בעניין הנייר של הרשות בהקשר של הדוחות הכספיים ברבעון 3 ומה הגילוי שנדרש, אני חושב שאני מבין את הרציונל של הרשות, לבוא ולהדגיש שמדובר פה באירוע שהוא אינו מחייב התאמה, אבל עדיין צריך גילוי משמעותי כי יש לזה השלכות מאוד מהותיות, ונתנו לעשות לזה הדרכה מסוימת. אני מבחינת חושב לטעמי שהוא יותר מדי Rule base ופחות Principle base, היה אפשר לעשות את זה בצורה קצת יותר רכה מבחינת העקרונות המנחים, כי עכשיו אנחנו נדרשים כדי לנהל את הסיכונים שלנו לעבור דרך כל מיני אמירות מאוד מאוד דווקניות שצריך לעבור דרכם. ענף התעופה קיבל ממש רשימת מכולת מאוד מאוד הייתי אומרת דווקנית שקצת תקשה עלינו בהקשר הזה, אבל סה"כ הרציונל וההיגיון הוא ברור, וזהו מה שיש לי לתרום לעניין הזה.

יעל ג'רסי

קודם כל אני חושבת שהנייר של הרשות המטרה שלו טובה, והוא מבהיר ועושה סדר באיזה מקומות בדיווח הכולל כדאי ונכון לכתוב משהו. נכון שמודגש בו הרבה העניין הכמותי אבל עדיין לצידו ניתנה הקלה כשהדבר "לא מעשי". אני חושבת שפעם שההשלכה על החברה המדווחת היא לא ישירה ולא ספציפית, ניתן יותר לעשות בזה שימוש. בשלב הזה אני חושבת שהרבה השתמשו ב"לא מעשי" ואנחנו

רואים זאת בדיווחי חברות (דיווחים מידיים) ובשאלות שמגיעות מחברות. לשאלה שלך של ההפרשות/הפסדי האשראי, אנחנו רואים שמקום שכן יש בעיה ספציפית ופרטנית בחוב מסוים אז כן נותנים גילוי על החוב, ולעובדה שהפך לבעייתי. יש דרכי ביניים, זאת אומרת, גם אם לא בהכרח נותנים את גובה ההפרשה אפשר לגלות את היקף החוב או נתונים כמותיים אחרים. משפט אחרון, ברוח הדברים, אנחנו שומעים דרישות לגילוי בקשר לחברות ישראליות גם מכיוון ה-SEC, מבחינת משקיעים ובטח המשקיעים האמריקאים, לא לגמרי ברור להם מה קורה פה ומה ההשלכות הקיימות והפוטנציאליות על החברה, והם כן מצפים לשקיפות, לגלות ולתאר מה ההשלכות מבחינת החברה המדווחת, בדומה למה שנעשה בקורונה.

שלומי שוב

דברים חשובים ומעניינים בהחלט. אילן, לקראת סיום הדיון תגיד לנו מה אתה חושב על הדברים שנאמרו לפחות על הדברים של ישראל, שלי מאוד חידדו, אני מודה שלא הייתי ער להבדל הזה.

אילן ציוני

אז ממש בקצרה, יש לנו שני חלקים במסמך. חלק אחד, שנקרא לזה הדוח של הרבעון השלישי, אני מבין שבסך הכול יש הסכמה רחבה שהוא נותן כלים יותר טובים לחברות להתמודד עם מה שהרשות מצפה שיינתן למשקיעים, והנושא של הכימות אני חושב עוד פעם שהנוסח הוא יחסית מרוכך, הוא נותן לחברות להפעיל שיקול דעת, הוא כן נותן הכוונה לעשות מה שנקרא את מירב המאמצים, איפה שניתן לכמת אז לתת כימות. אני מזכיר שגם כללי החשבונאות, תקן IAS10, הוא מבקש לתת כימות אם ניתן לבצע אותו, אז היכן שניתן לעשות את הכימות זה מאוד חשוב.

שלומי שוב

המונח "ניתן" אתה יודע הוא יכול להיות רחב.

אילן ציוני

נכון, אבל אני חושב אם אתה רוצה לתקשר בצורה נכונה יותר עם המשקיעים, ויש לך את הנתונים והם מונחים בפני ההנהלה, חשוב שיעשה מאמץ כמה שיותר לתקשר במונחים גם כמותיים, היכן שלא אז הגילוי יהיה איכותני. אני מעריך שחלק מהחברות תהיינה מסוגלות לעשות את זה, ואני חושב שהבעיה לפחות גם ממה שאני הבנתי פה, יותר עם השאלה מהי הציפייה לגבי עולם הדיווחים המידיים, ופה אני רוצה רגע לחזור על מה שאמרתי גם. דבר ראשון, עוד פעם, אין חובה בישראל ואין הוראה מפורשת לפרסם אזהרות רווח. אני אמרתי את זה ואני עומד מאחורי מה שאמרתי, וגם לא קבענו דין חדש. בסך הכול נתנו דוגמאות להמחשה ואמרנו תבחנו את הצורך. זאת אומרת, יש פה גמישות מסוימת בהפעלת שיקול הדעת אם נדרש, ומתי נדרש, ומה לתת בדיוק באותו דיווח. אם אני מבדד את אותו נוסח, אותה שורה שמפריעה לחלק מהאנשים של הירידה המשמעותית בהיקף המכירות והפעילות, צבר הזמנות וביקושים, אני חושב שצריך לחבר את זה לטריגר ולשאלה האם יש פה השפעה מיוחדת על החברה. גם התקנות עצמן יש להן

שני חלקים. אחד, זה אירוע החורג מעסקי התאגיד, שתיים מדובר באירוע שיש לו השפעה משמעותית על מחירי ניירות הערך, ויש סעיף אחרי זה שקובע שאם המידע הוא מן המפורסמות, אז אתה לא צריך לתת התייחסות אלא אם כן, יש השפעה מיוחדת על התאגיד. זה חשוב כי המלחמה כנראה משפיעה על כל חברה ברמה כזאת או אחרת. השאלה היא מתוך כלל החברות, איפה ההשפעה היא באמת מיוחדת, היא באמת חריגה, היא באמת משהו שנכון שידווח למשקיעים, אבל עוד פעם מבלי לפרוץ את גבולות הגזרה כי לא יצרנו כלל חדש ולא קבענו חובה חדשה לפרסם אזהרות רווח. אני חושב שאיפה שיש טריגר מפעיל ובאמת האירוע הוא הירידה בביקושים לצורך העניין, כי עכשיו יש גל של ביטולי הזמנות וזה משהו מאוד מיוחד וסביר שהוא לא יהיה בכל החברות, זה יהיה לדעתי במספר מצומצם של חברות נכון לעתה, ואני חושב שחברות יש להן פה שיקול דעת שהן יצטרכו להפעיל ואין פה דרישה מפורשת ובגלל זה אני חושב שאני לא צופה לראות עכשיו כמו בקורונה, שאז היו לנו מאות דיווחים, אני חושב שכרגע אנחנו באזור השישים דיווחים של חברות וכל עוד המצב הזה נשמר כפי שהוא עכשיו, שאנחנו בחזית אחת בדרום אני לא חושב שנראה פתאום עוד עשרות ומאות דיווחים רק בגלל שהחברות יפחדו שהרשות תגיד להן שהן לא עמדו בדרישות הדין, ויפחדו שמשקיע יתבע אותן על זה. אני חושב שחברות יפעילו שיקול דעת, שמענו פה גם לא מעט אנשים שדיברו על כך שההשפעה היא לא מהותית אצלם ואיפה שההשפעה היא מהותית, יש באמת אירוע שהוא אירוע מכונן בחברה אז יצטרכו כנראה לשקול את מתן הביטוי לאירוע לציבור המשקיעים.

שלומי שוב

ולגבי הערכות שווי?

אילן ציוני

לגבי הערכות שווי, אני חושב שכרגע המצב הוא יותר קל למה? כי האירוע הוא לאחר תאריך המאזן ואם האירוע הוא לאחר תאריך המאזן, אני חושב שהפתרון של המדידה, הוא פתרון יותר פשוט כי כל אירוע המלחמה קרה לאחר מכן, אבל אני מניח שבניתוחי הרגישות שיעשו, יביאו לידי ביטוי סטייה אפשרית שעכשיו לאור אירועי המלחמה יכולה להיות יותר גדולה, וזה אנחנו כרגע מתכננים את הנושא, מה לעשות בדוח הבא? בדוח השנתי האירוע כבר יהיה בפנים, ופה זה כבר יעלה שאלה איך זה משפיע? הרי ההשפעה היא שוב כמו בקורונה וזה גם נאמר פה, גם אנחנו שאלנו את עצמנו האם בעצם כולם מדלגים על האירוע וזה אירוע של טווח קצר? וכמו שאתם יודעים הערכות שווי הן תחזיות לטווח מאוד ארוך, אז אם מבודדים אירוע שיש לו השפעה לחצי שנה או שנה, ההשפעה על הערכת השווי הרבה יותר מוגבלת. אני חושב שפה אולי נהיה יותר חכמים כי נגיע ל- 31 בדצמבר ונראה איפה המדינה נמצאת, איפה השפעות, מה צפוי קדימה, עד כמה שאפשר יהיה לצפות, יהיה לאנשים יותר קל להבין האם האירוע הזה יכול ללוות אותם הרבה זמן ולהשפיע הרבה יותר עמוק, או שהוא אירוע עם טווח קצר יותר ואם ה-NOI יורד לטווח קצר, כאשר תעשה DCF לאינסוף, אז סביר להניח שההשפעה על השווי אמורה להיות מצומצמת יותר. אנחנו כמובן נשקול מה אנחנו עושים עם הנושא הזה, כרגע הדבר היחיד שלומי שפרסמנו זו הבהרה - שאלה

ותשובה לגבי בדיקת ירידת ערך של יחידה מניבת מזומנים, ושההקלה שנתנו בשעתו בדצמבר 2022, איך באמת מיישמים אותה מבחינת החובות צירוף, אבל כרגע לא עסקנו במדידה.

יורם עדן

שתי הערות בקצרה. כולנו מכירים, לפחות מלמדים בביקורת את עיקרון הסטנדרט הכפול שבא ואומר שעיקרון הגילוי הנאות במקרים חריגים צריך לגבור על כללי הדיווח החשבונאי. דרך אגב זה גם מופיע בתקנות ר"ח דרך פעולתו של רואה החשבון בתקנה 21. אני רוצה להגיד לכם שבחלק מהתביעות הייצוגיות שהוגשו בעבר, כבר היו כל מיני מומחים שנפנפו בזה על מקרים הרבה פחות קריטיים. אז אם נסתכל רגע על הדרישה של המפקח על הבנקים מהבנקים להגדיל את ההפרשות להפסדי האשראי, אני לא יודע אם יהיה אפשר להצדיק את זה ביישום עקרון הסטנדרט הכפול תקופת משבר.

דבר שני, לגבי המתח שבין הערכות השווי למחירים מניות מצוטטים, הרי המשקיעים המוסדיים מגדילים כל הזמן את ההשקעה שלהם בנכסים לא סחירים, בעיקר בקרנות השקעה. אנחנו רואים שאם ניקח נגיד חברות נדל"ן שמחיר המניות שלהן בשוק יורד, שווי הנכסים שלהם לא יורד בדוחות. אז זה גם, חומר למחשבה שכללי החשבונאות גורמים לנו להעדיף נכסים לא סחירים על נכסים סחירים.

שלומי שוב

אגב העניין הזה של האסימטריה בתמחור של סחירים ולא סחירים, זה היה אמור להיות הנושא הראשון שלנו לשנה והדיונים, אז קיבלנו את זה מזווית אחרת. אבל לגבי הנקודה הראשונה שלך יורם מעניין אם תרשה לי להגיד שאני לא מסכים איתה. לא לחפש תירוצים והצדקות למשהו שהוא עיוות להתנהלות לא נכונה של רגולטור עם כל הכבוד. אמיר ברנע אתה רוצה לסכם לנו?

רקפת שני

אמיר ברנע לא כאן, אני חושבת שאם הוא היה כאן, במילה אחת או שתיים, הוא היה נאחז בדברים של יבגני ושל שיראל. אני הייתי רק מוסיפה שנראה לי שהרבה נופל על הכתפיים של המחלקות המקצועיות של רואי החשבון, ושל היועצים המשפטיים של הדירקטוריון, ואני חושבת שהרשות צריכה להעניק להם יותר תמיכה.

שלומי שוב

אני מתחבר לדברים של רקפת, אילן אנחנו מזהים פה באמת אירוע חשבונאי, ממשקים משפטיים, מימוניים, כן מאוד משמעותי אז יכול להיות שבאמת צריך פה להיות ככה למצוא, לנסות, לחפש את הפתרונות לראות במה באמת נשאר לעזור, השקיפות פה כלפי החברות, והשיח הזה אני חושב הוא מאוד חשוב, יכול להיות שגם צריך להמשיך אותו, ולהרחיב אותו. נקווה שלא נצטרך כן, אבל בינתיים זה נראה שאנחנו כן צריכים.

אז אני רוצה להגיד לכולם תודה רבה, אני חושב שטוב שעשינו את המפגש, הזה התלבטנו רבות אם לעשות או לא לעשות, לא שיש פה יותר מדי מצב רוח לעשות דיונים בימים כאלה, אז אני מודה לכולם על

ההשתתפות בשיח הזה. נאמרו פה לא מעט דברים היום, היינו מאוד רחבים מבחינת ענפים כמו ששמתם לב, ויכול להיות שבהתאם להתפתחויות, נאלץ להמשיך את השיח הזה.

אילן ציוני

אתה יודע אני מעריך שגם יכול להיות שיהיה לנו מה שנקרא חלק ב', וזה יהיה לקראת הדוח השנתי, יש פה כמה סוגיות חשובות שעלו, למשל התמריצים לשוכרים וכמו העמדה שפרסמנו בקורונה שנתנה למעשה סוג של הקלה למחכירים, אז גם פה עולה שאלה דומה ואין ספק שנצטרך להתמודד עם זה.

גיא טביביאן

תיקון ל- IFRS 16 שלא רלוונטי למצב כיום, מכיוון שהוא חל רק על הקלות בגין הקורונה. כפי ששלומי אמר בתחילת הדיון, הקורונה היא אירוע שהיה רלוונטי לכל העולם. במצב הנוכחי בישראל צריך למצוא פתרונות אחרים.

שלומי שוב

זה ברור שאף אחד לא ידאג לנו עכשיו בעולם לפתרון, אז אנחנו באמת מיטב המוחות שנמצאים פה, בואו יחד נמצא פתרונות באמת להקל על החברות גם ככה זה מאוד קשה. אני לא מקנא עכשיו באמת בדירקטוריונים, במנהלים שצריכים להתמודד עם האירוע הזה, אם הוא ניתן לכימות, לא ניתן לכימות, על מה אני נותן גילוי, על מה אני לא נותן גילוי. גם ככה ברמה העסקית הכול בחוסר ודאות אדיר.

אילן ציוני

שלומי טובי החשבונאיים בעולם נמצאים בישראל לא?

שלומי שוב

אתה יודע חשבתי על זה היום, אילן חשבתי על זה היום, קודם כל אני לא בטוח שזה לא נכון, יש פה באמת נבחרת אדירה, וחשבתי על זה היום שימו לב כמה אתגרים אנחנו מקבלים, זאת אומרת לצערנו כן, אבל כל האתגר הזה הוא גורם לנו למתוח את האיברים, ולחשוב איך אנחנו מתמודדים איתו. אז גם כנראה היצירתיות הישראלית כן אחד, ושתיים גם ההתמודדות הזאת זה כנראה מה שמוביל גם את המקצוע הזה להיות בחזית כמו אגב מקצועות אחרים כן. תודה רבה לכולם.

גיא טביביאן

אילן, בשאלה של שלומי על מידע צופה פני עתיד והתחולה שלו על דוחות כספיים, אני אשמח אם תתייחס.

אילן ציוני

קודם כל צריך להבדיל בעולם של למשל של תחזיות רווח אתה בכלל לא כולל נתונים כאלה בדוחות כספיים והגנת מידע צופה פני עתיד יכולה להינתן כאשר תחזיות כאלה נכללות בדוח הדירקטוריון.

שלומי שוב

אבל לא בדוח כספי נכון אילן?

אילן ציוני

נכון, אבל קחו לדוגמה את העולמות של הערכות שווי, אם אני עכשיו נדרש למדוד למשל נדליין להשקעה בשווי הוגן והוא מבוסס על תחזיות קדימה אז בגלל שזה מבסס מדידה בדוחות כספיים, לא ניתן לקבל הגנת מידע צופה פני עתיד על תחזיות אלה. זאת ההבחנה, ואני מניח שבאירועים לאחר תאריך המאזן חברות לא יכללו תחזיות מסוג זה.

שלומי שוב

אבל למה לא אילן? הנה דיברנו עכשיו על הפרשה להפסדי אשראי בחוץ בנקאי, הרי זה בסופו של דבר בחזית האירוע, ונכון שהאירוע קרה לאחר תאריך המאזן, אבל בסופו של דבר יש פה את התחזית שלי כחברה, האם אני צופה או לא צופה לקבל את התזרימים.

אילן ציוני

רק צריך להיזהר שלומי בעולמות של תחזיות, אם אני מבין נכון את ההכוונה של אירועים לאחר תאריך המאזן, היא מדברת קודם כל על תיאור האירועים ואומדן ההשפעה הכספית שלהם, אבל צריך להיזהר לגבי תחזיות קדימה למשל של מה צפוי להיות, זה שונה.

שלומי שוב

אבל כדי להעריך הנזק שלי, גם אם החשבונאות מבוססת עבר, אין מה לעשות יש לנו את תחזיות קדימה כדי להעריך את העבר.

אילן ציוני

יש רשימה של אירועים בתקן וזה מקל על ההבנה, למשל אם יש לך ירידה בשווי של נכסים פיננסיים, אתה מעדכן כאירוע לאחר תאריך המאזן.

שלומי שוב

אם יש לך מחיר שוק זה קל.

אילן ציוני

נכון אבל יש מקרים שהשווי יכול להיות מבוסס על תחזיות פחות ודאיות.

שלומי שוב

טוב בסדר, אנחנו מבינים את המורכבות.

אילן ציוני

חברות יודעות שבתוך הדוחות הכספיים אי אפשר לכלול מידע צופה פני עתיד, ורק מחוץ לדו"חות ועוד פעם רק על מידע שלא שימש בסיס למדידה בדוחות הכספיים.

שלומי שוב

אני חושב שאמרתם את זה גם, אולי אני טועה, בקונוטציה של דוחות.

אילן ציוני

תראה רשמנו את זה במפורש, כי זו אמירה כללית, ההגנה עוד פעם, היא ניתנת בהתאם לדיני ניירות ערך שקובעים מפורשות שהגנת מידע צופה פני עתיד לא חלה על נתונים שהם קשורים לדו"חות הכספיים.

שלומי שוב

תודה רבה לכולם.

על הפורום:

מטרת "פורום שווי הוגן" (Fair Value Forum (FVF), הפועל במסגרת התכנית בחשבונאות AccounTech של בית ספר אריסון למנהל עסקים באוניברסיטת רייכמן, היא לתרום לאיכות המידע בשוק ההון, ולייצר שיח מקצועי פורה בנושא. הפורום שמקיים מפגש חודשי, משמש קבוצת חשיבה שמייצרת דיוני עומק בסוגיות שנמצאות על סדר היום ומשמש פלטפורמה לשיתוף ידע, זיהוי בעיות, תהליכים ומגמות וכ- Best Practices למדווחים, לרואי החשבון ולמשקיעים.

הפורום, בייסודם של פרופ' אמיר ברנע, הדיקן המייסד של בית ספר אריסון למנהל עסקים, ורו"ח שלומי שוב, ראש תכנית חשבונאות AccounTech וסגן דיקן, בית ספר אריסון למנהל עסקים, כולל מומחים מובילים מהאקדמיה ומהפרקטיקה בתחומי החשבונאות הפיננסית והמימון וכן משתתפים בו נציגים של מדווחים, אנליסטים וגופי הרגולציה הפיננסית בישראל וחיבור בין תחומי הידע השונים.

סיכומי הדיונים שמתפרסמים לציבור הרחב מבוצעים על ידי הצוות המקצועי של הפורום המורכב מבוגרים מצטיינים של התכנית בחשבונאות AccounTech.

אתר הפורום: www.fvf.org.il